

**SAMSUN'DA
SALEP YETİŞTİRİCİLİĞİ**

**"BİR DÖNÜM SALEP YETİŞTİR,
EMEKLİ OL!"**

10.yıl

TARIM VE İNSAN FOTOĞRAF YARISMASI

SON BAŞVURU TARİHİ : 21.09.2018

www.tariminsan.com

DenizBank

Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık
Müdürlüğü Adına
SAHİBİ

Nail KIRMACI
İl Müdür V.

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Erol BAŞ

YAYIN KURULU
Erol BAŞ
Lale BAYKAL
İcabi ÇAĞAN
Orhan ŞANLI
Semra GÜLTEN
İsa SEZGİN
Turgut GÜLER
Yetkin ESEN
Namık AKGÜL
Dr. Ali KORKMAZ
Hatice OLGUN
Sema AKGÖZ
Ahmet ŞENOĞLU

FOTOĞRAFLAR
Recep YAPINCAK

YÖNETİM YERİ ADRESİ

Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
Kılıçdede Mah. Abdülhakamit Cad.
No: 7 - 55060 İlkadım / SAMSUN

TELEFON
0362 231 37 00 / 270

FAKS
0362 233 21 63

E-MAİL
samsun@tarim.gov.tr

WEB
http://samsun.tarim.gov.tr

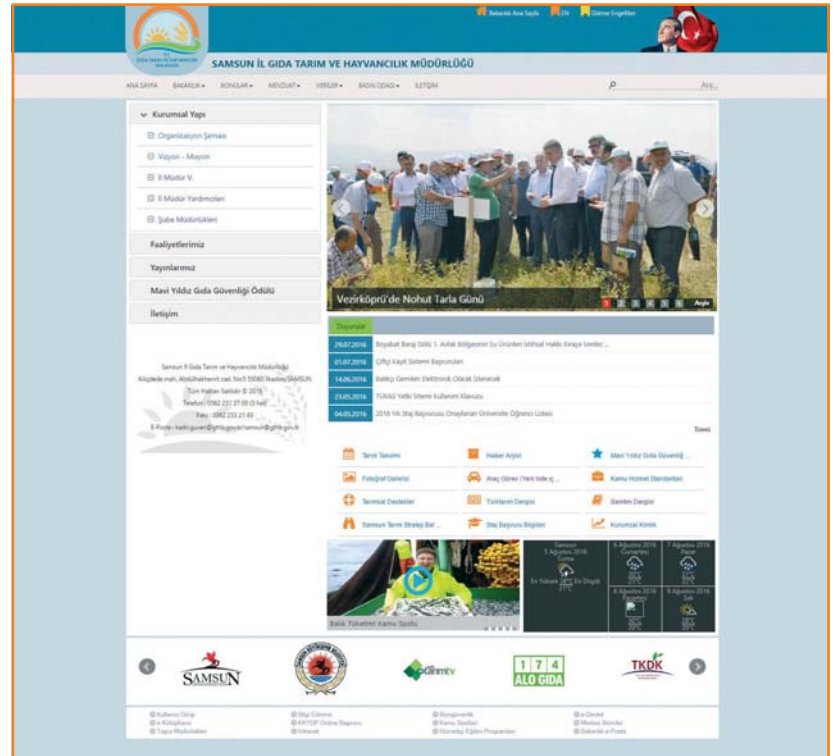
TASARIM - BASKI - CİLT
CEYLAN OFSET
MUTRA BAŞIN YAYIN AMBALAJ SANAYİ
Hacıbey Ceylandağ - 0362 4311 444 - Sn: 16281
Pazar Mh. Necati Efendi Sk. No:47 İlkadım/SAMSUN
www.ceylanofset.com.tr

ISSN: 130-7588

Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
Yayıncı olan SAMTİM Dergisi
Yaygın Süreli Yayıncıdır.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	2
TÜRKİYE İLK BAŞKANINI SEÇTİ	3
YEŞİL ALTIN BUĞDAY	4
DOMATES GÜVESİ VE SEBZE YETİŞTİRİCİLİĞİNDE ZİRAİ MÜCADELE	8
RÖPORTAJ	10
POTANSİYEL TEHLİKE ANTHRAX (ŞARBON) HASTALIĞI	16
BAL ARILARINDA GÜVENLİK KURALLARI	18
BİTKİ KORUMA	20
HABERLER	22

samsun.tarim.gov.tr

Milli ekonominin temeli ziraattır. Bunun içindir ki tarımda kalkınmaya büyük önem vermekteyiz. Köylere kadar yayılacak programlı ve pratik çalışmalar bu amaca ulaşmayı kolaylaştıracaktır.

H. Ortakent

Değerli Tarım Sektörü Paydaşları,

Yaz mevsiminin kendini göstermesi ve havaların iyiden iyiye ısınmasıyla birlikte, tarlaların yeşilden sarıya doğru yavaş yavaş renk değişmesi, ülkemiz genelinde olduğu gibi bölgemizde de hasat sezonunun başlıyor olduğuna işaret ediyor.

Hasat denildiğinde, birincil hedefimiz dane kaybının en alt seviyeye indirilmesidir. Bunu gerek çiftçilerimizin kendi iyiliği ve gerekse de ülke ekonomisi açısından bir öncelik ve aciliyet olarak belirlemiş bulunmaktayız. Bu konudaki çalışmalarımız; teorik eğitimler dışında, sahada yapılan biçerdöver hasat denetlemeleri ile devam etmektedir.

Kurumumuz olarak belgeli biçerdöver kullanıcılarının sahada olmasına önem vermekte, bu amaçla kurslar açarak gerekli çalışmaları titizlikle yürütmekteyiz. Dane kaybını en alt seviyeye indirebilmek için öncelikle biçerdöverlerimizi belgeli operatörlere teslim etmemiz gerektiğini sürekli ifade etmekle birlikte, gelen talepler doğrultusunda “Biçerdöver Operatörleri Yetiştirme” kurslarıyla da söylemin ötesinde eyleme geçmekteyiz. Bu bağlamda, 2001- 2018 yılları arasında açtığımız kurslardan toplamda 763 kişi eğitimden geçirilerek “Biçerdöver Operatörü” olmaları sağlanmıştır.

İl Müdürlüğümüzce yapılan ve önem verdiğimiz en önemli çalışmalarımız içerisinde çiftçilerimizin sağlığı ve güvenliği de bulunmaktadır. Bu amaçla, tarım alet ve makinelerinin amaca uygun, verimli ve en az riskle kullanılması dikkat çekmektedir. Kullanıcının iş güvenliği ve sağlığı bakımından belirli kurallara uymaması kendi sağlığını da tehlikeye sokacaktır. Üretilen tüm alet ve makinelerin bu bağlamda emniyet önlemleri en üst düzeyde olmasına karşın zaman zaman kullanıcı hatasına bağlı iş kazasında kullanıcının yaşam, organ ve zaman kaybına neden olmaktadır.

Bölgesinde etkin olduğu gibi, küresel bir güç olma yolunda da hızla ilerleyen ülkemiz, tarımsal konularda da her geçen gün yeni atılımlar yapmaktadır. Yeni ürünler ve üretim tekniklerinin sektöre kazandırılması yanında, Bakanlığımızın belirlediği politikalar çerçevesinde çiftçilerimizin de bu kapsamda yeniliklere uyum sağlaması amacıyla teşvik ve destek çalışmalarımız aralıksız sürdürülmektedir.

Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü olarak kurumumuz da bu kapsamda çalışmalarına devam etmekte olup; Çarşamba, Terme ve Bafra ovaları başta olmak üzere tüm ilçelerimizde yapılan tarımsal çalışmaların daha verimli olması amacıyla Bakanlığımızca yürütülen hibe desteği çalışmaları sonucunda 58 adet Bireysel Sulama Projesi bulunmaktadır. Bu bağlamda Havza İlçesinde bir imza töreni gerçekleştirerek proje sahipleri ile sözleşme yapılmıştır.

Son yıllarda tarım konusunda Samsun’da ciddi gelişmeler ve proje artışları olmuştur. Bunda öncelikle İl Tarım Müdürlüğümüzün bu konuyu ciddiye alması ve mümkün olduğunca bu desteklerden daha fazla çiftçimizin faydalanması, bunlarla birlikte çiftçilerimizin üretim yapma arzusu daha fazla proje yaparak destek alma istekleri bulunmaktadır. Bunun sonucunda ilimizde 58 sulama projesi sahibi çiftçimizle sözleşmeler imzalanmaya başlamış ve hazırlanan 58 projenin toplam maliyeti 983.945 TL olup hibe desteği 491.977 TL olarak gerçekleşmiştir.

İlimizde ürün çeşitliliğini artırmak ve çiftçimizin kazanması için alternatif üretim alanları oluşturmak amacıyla üzerinde durduğumuz bir diğer fırsat alanının da Mantar Yetiştiriciliği olduğunu görmekteyiz. Bu amaçla yapılan projelere ve saha çalışmalarına her türlü desteği vermemizle birlikte; son 9 yılda 30 tondan 1500 tona ulaşan mantar üretiminin Samsun’da birkaç kişi ile başlayıp 70 kişiye ulaşması gerçek bir başarıdır. Akabinde ürünün dış pazarlara açılması, ihracatı bizlerin arzu ettiği bir aşamadır, umarız bu hedefi de fazlasıyla yakalayabiliriz.

Değerli tarım sektörü paydaşlarımız,

İlimizde tarımın yükselen bir değer olarak öne çıkması sürecinde yapmış olduğumuz çalışmalarımız her geçen gün artmaktadır. Bu çalışmalarımızda en büyük yardımcımız elbette ki sektör paydaşlarımızdır. Bu vesileyle tüm paydaşlarımızın tarımsal faaliyetlerinde başarılı olması dileğimize...

Nail KIRMACI
İl Müdürü

TÜRKİYE İLK BAŞKANINI SEÇTİ

Dünya genelinde görülmemiş yoğunlukta rekor bir katılımı gerçekleştiren 24 Haziran Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde, oyların % 52,55'ini alarak en yakın rakibini dahi açık ara farkla geride bırakan Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip ERDOĞAN yeni sistemin ve Türkiye'nin ilk Başkanı oldu. Seçim sonuçlarına ilişkin olarak Parti Genel Merkezi'nde balkon konuşması yapan Cumhurbaşkanı ERDOĞAN; "Bu seçimin galibi demokrasidir, millî iradedir, milletimizin kendisidir. Bu seçimin galibi 81 milyon vatandaşımızın her bir ferdidir" dedi.

"BU SEÇİMİN GALİBİ DEMOKRASİ VE MİLLÎ İRADEDİR"

Cumhurbaşkanı ERDOĞAN, "Bu seçimin galibi demokrasidir, millî iradedir, milletimizin kendisidir. Bu seçimin galibi 81 milyon vatandaşımızın her bir ferdidir. Türk siyasi tarihinin en yüksek katılımı serbest seçiminde sandığa giderek, bu demokrasi şölenine katılan tüm vatandaşlarıma teşekkür ediyorum" diye konuştu.

Gelişmiş ülkeler başta olmak üzere, dünyanın pek çok yerinde seçimlerin, Türkiye'dekinin yarısını bile bulmayan katılımı ile yapıldığına dikkat çeken Cumhurbaşkanı, Türk milletinin; sandığa, sandıkta tezahür ettirdiği iradesine sahip çıkarak, demokrasiye ve onun ayrılmaz bir parçası olan haklarına ve özgürlüklerine ne kadar önem verdiğini bu seçimde tekrar gösterdiğini vurguladı. **"MİLLETİMİZ İSTİKLALİNE VE İSTİKBALİNE SAHİP ÇIKMIŞTIR"**

Yüksek Seçim Kurulu Başkanı'nın, bu seçimin galibinin salt çoğunlukla kendisi olduğu yönündeki açıklamasına ve en yakın rakibi ile aralarında 22 puan

fark olduğuna işaret eden ERDOĞAN; "Hemen yarından itibaren milletimize verdiğimiz sözleri yerine getirmek için koşturmaya başlıyoruz. Yeni yönetim sistemimizle ilgili hazırlıklarımızı büyük ölçüde tamamlamıştık. Televizyonlarda herhâlde dinlediniz, takip ettiniz. Meclis toplanıp Cumhurbaşkanlığı yeminimizi yapana kadar, bu çalışmaları tekrar gözden geçirecek ve kemale erdireceğiz.

Yemin töreninin hemen ardından da bakanlarımızı, bürokratlarımızı belirleyip programımızı uygulamaya başlayacağız. Türkiye'nin kaybedecek tek bir anının dahi olmadığı bilinciyle, gece gündüz çalışacağız. Sizlerin sevgisine layık olabilmek için daha çok gayret göstereceğiz. Sizlerin güvenine karşılık verebilmek için daha çok ter dökacağız. Sandıkta bize verdiğiniz güçle, ülkemizi 2023 hedeflerine, inşallah hep birlikte ulaştıracacağız."

"ÜLKEMİZİN ULUSLARARASI ALANDAKİ İTİBARINI ÇOK DAHA YÜKSEKLERE ÇIKARTACAĞIZ"

Türkiye'nin; tercihini demokrasisine, hak ve özgürlüklerine sahip çıkmaktan, reformlarını devam ettirmekten yana kullandığının altını çizen ERDOĞAN, "Türkiye tercihini, büyümeden, gelişmeden, kalkınmadan, yatırımdan, zenginleşmeden, her alanda dünyanın itibarlı, onurlu, sözü geçen bir ülkesi olmaktan yana kullanmıştır. Türkiye tercihini, 2023 hedeflerinden, 2053 ve 2071 vizyonlarından yana kullanmıştır. Türkiye tercihini, PKK'dan FETÖ'ye kadar tüm terör örgütleriyle kararlı bir şekilde mücadele etmekten yana kullanmıştır" değerlendirmesinde bulundu.

ÖYLE bir bitki düşünün ki kışın tarla boş değil. Öyle bir bitki düşün ki toprağı çok yormasın. Öyle bir bitki düşün ki danesi ekmek, samanı hayvan yemi. Kısaca nereden bakarsanız bakın kıymetli, kıymetlimiz. Hızla artan nüfus ve beslenme sorunları, sınırlı olan tarım alanlarımız ile bitkisel üretimde farklı kullanım alanlarının olması temel besinlerde verimliliğin önemini artırmaktadır. İnsan beslenmesinde ilk sırada gelen tarla bitkilerinden birisi buğdaydır (*Triticum aestivum* L.). Buğday ürününden elde edilen un, bulgur,

makarna, nişasta insan beslenmesinde; bitkinin sapları ise kâğıt- karton sanayinde ve hayvan beslenmesinde kullanılmaktadır.

Ülkelerin beslenmesinde buğdaya olan bağıllık coğrafi konumlara göre değişmektedir. Örneğin Avrupa'da günlük kalorisinin % 30'dan fazlasını karşılayan buğday, bazı ülkelerde % 20'den daha azdır. Vernaliazasyon (soğuklanma ihtiyacı) olan ve yazlık yahut kışlık olarak ekilebilen buğdayın yurdumuzda son beş yıllık üretim ve verim durumu ise Tablo 1 ve 2'deki gibidir.

Fatmagül KAVUT / Ziraat Mühendisi, Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şubesi

Tablo. 1- Yıllara Göre Türkiye Buğday Üretimi

Yıl	Üretim (Ton)	Alan (da)	Verim kg/da
2013	22 050 000	77 726 000	284
2014	19 000 000	79 192 084	240
2015	22 600 000	78 668 874	287
2016	20 600 000	76 719 448	269
2017	21 500 000	76 688 785	280

Tablo. 2- Yıllara Göre Samsun'da Buğday Üretimi

Yıllar	Alan(da)	Verim(kg/Da)	Üretim (ton)
2013	1027520	273	280557
2014	1094420	248	271098
2015	1082200	301	325224
2016	1072688	302	324411
2017	1082887	291	314977

İklim, Toprak İstekleri ve Hazırlığı:

Yetiştirme döneminin ilk devrelerinde düşük sıcaklık ve bol nemli hava istemektedir. Özellikle çimlenme ve kardeşlenme sırasında buğdayın istediği sıcaklık 5- 10 oC, nem ise % 60 kadardır. Buğday gelişmesinin ikinci devresi olan sapa kalkma aşamasında ise 10-15 oC sıcaklık ve % 65 oranında nispi nem isteği vardır.

Buğday bitkisi her çeşit toprakta yetişmekle birlikte genellikle yüksek verim için; derin, killi, tınlı- killi, humusça zengin topraklardan alınmaktadır. Buna karşın, makarnalık buğdayların ekimlik buğdaylara göre daha fakir topraklarda yetiştirilmesi mümkün olabilmektedir.

Tohum yatağı hazırlığı, buğday tarımında kaliteli, bol ürün alabilmek için en önemli işlem olup, tohumluğun zamanında ve homojen bir şekilde çimlenebilmesi için toprak tavında iken sürülmeli tesviye yapılmalı ve ekimde mibzer kullanılmalıdır. Buğday tarımında tohum yatağındaki toprak sıcaklığı 8-10 oC olduğu zaman ekim yapılırsa kök gelişmesi hızlı ve kök tacı da derin olur. Bu uygun zamandaki ekim, soğuğa ve kurağa karşı dayanıklılığı artırır.

Yazlık ve kışlık buğdaylarda, gerek erken ve gerekse de geç ekim bitkinin zarar görmesine neden olacağı için sakıncalıdır. Erken ekim halinde, don tehlikesi mevcut iken sapa kalkarak kın içinde başak oluşturabilir. Yine erken ekimde yabancı ot sıkıntısı ve yatma görülebilir. Yüksek verim ve hastalık zararlı mücadelesi için doğru zamanda ekim önemlidir. Çiftçilerimiz kesinlikle nemi yüksek ve çok kuru tarla koşullarında, hububat ekimi için pulluk ile sürüm yapmamalıdır.

Gübreleme:

Buğday tarımında bilinçli ve dengeli bir gübreleme yapmak için, üreticilerimiz; ekecekleri tarlayı temsil edecek

şekilde, usulüne uygun alacakları toprak örneklerini analiz yaptırarak kendilerine önerilen tavsiyeye göre gübreleme yapmalıdırlar. Temel gübre olarak ekim zamanı uygulanan fosfor ve potasyumlu gübrelerden, fosforlu gübreler ekimle veya ekimden önce toprağa verilmelidir.

Azotlu gübreleme, azotun topraktan yıkanmaması için üçe bölünerek yapılmalıdır. Azotun birinci kısmı ekimden önce veya ekimle birlikte uygulanmalıdır. İkinci azotlu gübre uygulaması ise buğdayın kardeşlenme döneminde şubat ayı içinde ve üçüncü azotlu gübre uygulamasının son üçte birlik kısmı da mart ayı sonu nisan başı bitkilerin sapa kalkma öncesi analiz sonucuna göre tarlaya verilmesi uygundur.

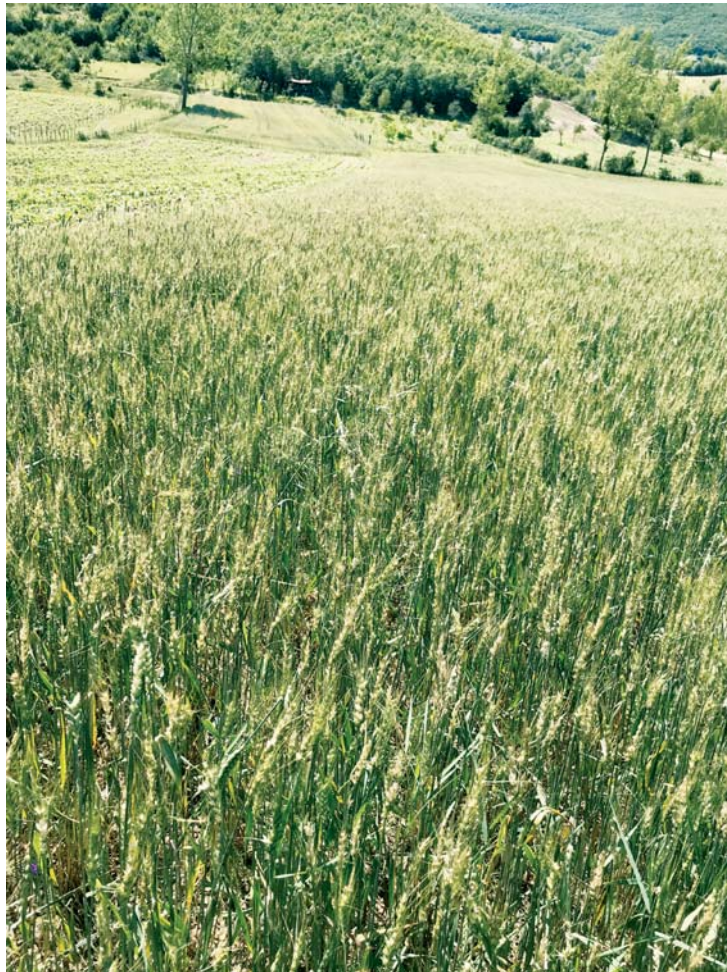
Buğday tarımında, fosforlu, potasyumlu, çinkolu, kalsiyumlu ve kükürtlü gübrelerin ekimden önce toprağa verilmesi, bitkilerin ileri dönemde büyüüp gelişmesi sürecinde kolay ve yeterli alınmasını sağlayacaktır.

Yaprak gübre uygulaması, uzmanlara danışarak besin maddesi noksanlığından emin olunan buğday tarlalarına,

ruhsatlı, TSE belgeli ve ihtiyaç duyulan besin maddesini karşılayacak formülasyonda olanları tercih edilerek yapılmalıdır. Yaprak gübreleri ambalajı üzerinde bulunan kullanma talimatına göre doğru oranda su ile karıştırılarak uygun bir pülverizatörle, rüzgârsız günlerde sabah ve akşam saatlerinde uygulanmalıdır.

Tohum Seçimi ve Dekara Ekilecek Miktar:

Buğday tarımında yüksek ve kaliteli ürün alabilmek için sertifikalı tohumluk kullanımı çok önemlidir. İyi bir tohumluk bölge şartlarına uyan, önceden ekileceği bölgede denenmiş, un fabrikalarının istediği, tescilli veya üretim izinli,

verim potansiyeli ve sürme hızı yüksek, taneleri dolgun, hastalık (sürme gibi) ile zararlılara (Zabrus sp. gibi) karşı ilaçlanmış olmalıdır.

Ekilecek tohumluk miktarı, buğday çeşidinin kardeşlenme kapasitesi, bin tane ağırlığı, çıkış gücü ve tohumun saflığına göre 1 m²'de 500 canlı tane olacak şekilde hesaplanmalıdır. Dekara atılacak tohumluk miktarı eşitlen çeşide ve tohum iriliğine göre değişmektedir. Bölgemiz şartlarında serpmeye ekimde dekara 20- 25 kg mibzerle ekimde ise 18- 22 kg geçmemelidir. Dekara atılacak tohum miktarı kardeşlenme kabiliyeti yüksek olan çeşitlerde 18- 20 kg, küçük tanelilerde 16- 18 kg, iri taneli ve bin dane ağırlığı yüksek çeşitlerde ise 20- 22 kg/ da arasında olmalıdır

Ekim derinliği ve Münavebe:

Ekim derinliği 2- 4 cm olduğu gibi, kışlık buğday ekimi 5- 6 cm derinliğe yapılabilir. Ekilecek tohumluğun bin dane ağırlığına veya iriliğine bakarak bu derinlik küçük tohumlarda 4- 5 cm, iri tohumlarda 5- 6 cm olabilir.

Tarım yapılan alanlarda aynı bitkinin aynı tarlaya üst üste ekilmesi toprağın fakirleşmesine ve o bitkinin hastalıklarının artmasına neden olmaktadır. Buğday, sürdürülebilir tarım açısından aynı tarlada kök hastalıkları, ekin kurdu (zabrus), buğday sineği gibi zararlılar ile mücadele ve toprakta verimin korunması için mutlaka her yıl veya en az iki yılda bir ayçiçeği, Macar fiği, kanola, kavun, karpuz, soğan, fasulye, mısır gibi ürünlerle ekim nöbetine girmelidir.

Yabancı ot Mücadelesi:

Buğday tarlasında kimyasal mücadelesinin, yabancı otların 2- 4 yaprak olduğu erken devrede yapılması tane verimini % 20- 30 arasında artırmaktadır. iftilerimiz tarlalarında görülen yabancı otların dar veya geniş yapraklı olmasına bağlı olarak; doğru yabancı ot ilacını alarak, zamanında, tavsiye edilen dozda, uygun su miktarı ile rüzgarsız havalarda kullanmalıdırlar

Sulama ve Hasat:

Buğday tarımında sulama; nisan ve mayıs ayının

kurak geçtiği yıllarda imkânı olan yerlerde, gebeleşme ve süt olum dönemlerinde yağmurlama sulama gibi uygun bir yöntemle yapılmalıdır. Kurak geçen yıllarda sulama yapılması, kuru koşullara göre buğday tarımında % 100 verim artışı sağlamaktadır. Bitkiler suya, en fazla sapa kalkma dönemi ve süt olum döneminde ihtiyaç duymaktadırlar.

Buğday tarımında biçerdöver ile hasat, danedeki rutubet % 13-15 dolaylarında iken yapılır. Hasat zamanı geldiğinde buğday bitkisi tam olum devresindedir ve tümüyle saman rengini alır. Hasada erken girilmesi üründe kurutmayı gerektirir, geç kalınması ise hasat kayıplarını artırır.

Sonuç:

Sonuç olarak ölkemiz ve ilimiz için büyük önem taşıyan buğday tarımında;

- ◆ Birim alandan yüksek ve kaliteli ürün alınması; üreticilerimizin iyi toprak hazırlığı, mütecanis ekim, bilinçli gübreleme, yabancı otlar, zararlılar ve hastalıklar ile zamanında mücadele yapmalarına bağlıdır.
- ◆ Buğday ekiminde yabancı ot mücadelesi buğdayı gelişimini etkilemeyecek biçimde Bitki Koruma Ürünü Uygulama Defteri (reçete) kullanılarak uygulanmalı,

- ◆ Kullanılacak tohum mutlaka sertifikalı olup hastalık ve zararlı için ilaçlanmış olmalı,
- ◆ Ekimde ve toprak hazırlığında mekanizasyona önem verilmeli, gereğinden fazla tohum kullanılmamalıdır. Düzgün hazırlanmamış kesekli bir tarlada gereğinden fazla kullanılan tohum, hem ülke ekonomisine zarar vermekte ve hem de verimi ve kaliteyi olumsuz etkilememektedir.
- ◆ İlimizde kışlık buğday ekim alanlarında Sarı Pas ve Yaprak Leke Hastalığı için tarlada mart- nisan ayı itibarı ile kontroller sıklaştırılmalı, belirtiler görüldüğü zaman mutlaka ruhsatlı aktiflerle kimyasal mücadele yapılmalıdır.
- ◆ Pas ve Yaprak lekesi görülen alanlarda yabancı ot mücadelesine ve koruyucu ilaçlamaya dikkat edilmelidir.
- ◆ Buğday ekili alanlarda Zabrus ve Süne zararı

konusunda gerekli kontroller yapılmalı, şüphe durumunda en yakın Gıda Tarım ve Hayvancılık İl- İlçe Müdürlüğünden bilgi alınmalıdır.

◆ Hasat biçerdöverle yapılmalıdır. Tarla da bırakılan saman yüksekliğine dikkat edilerek biçim yapılmalıdır. Unutmayalım ki buğdayın samanı da danesi de bir değerdir.

◆ Ekimde çeşit belirlenirken ürünün verileceği sektör talebiyle birlikte, verim hastalık ve zararlılara dayanıklılık konuları da dikkate alınmalıdır.

◆ Toprak Mahsülleri Ofisine ürün verecekler için, kurumun ilgili web sitesini takip etmeleri, sonrasında olabilecek mağduriyetleri ortadan kaldıracaktır.

◆ Biçerdöverle hasatta dane kaybına dikkat edilmelidir.

◆ Biçerdöverler Trafik Kanunu'na göre tescil ettirilmiş, tescil belgesi ve plakalı olmalıdır. Biçerdöverlerin karayollarında hareketlerinde trafik polisleri, köy yollarında hareketlerinde ise Jandarma görevlileri tarafından gerekli kontroller yapılacaktır.

◆ Hububat hasadına giren biçerdöverler hasat sezonu boyunca, yetki belgesi verilmiş kişilerce ve sürekli kontrol edilecek olup; Biçerdöver Operatör Belgesi bulunmayan,

biçerdöver kullanıcısı çalıştıran biçerdöver sahipleri ve belgesiz biçerdöver kullanan biçerdöver operatörlerine mevzuata uygun işlem uygulanacaktır.

◆ İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüklerince tespit edilen kayıp oranından fazla tane kayıplarına sebep olan biçerdöver sahipleri ve operatörlerine, hasat olgunluğuna gelmemiş ve çiğ düşmüş ürünleri hasat eden biçerdöver sahipleri ve operatörlerine, teknik özellikleri yetersiz, tamir, bakım ve ayarları tekniğine uygun olarak yapılmamış biçerdöverlere hasat yaptırılmaması gerekmektedir.

◆ Ürün sahiplerinin, hasatta fazla dane kaybına neden olan operatörleri en yakın İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü veya İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğüne telefonla ya da bizzat kendileri giderek bildirmeleri faydalı olacaktır.

Kaynaklar:

<http://www.gubretas.com.tr/tr/icerik/11/1850/bugday-yetistirme-teknigi.aspx>

[https://arastirma.tarim.gov.tr/ttae/Sayfalar/Detay.aspx?Sayfald=698Dr.Sami SÖZER Trakya Tarımsal araştırma Enstitüsü](https://arastirma.tarim.gov.tr/ttae/Sayfalar/Detay.aspx?Sayfald=698Dr.Sami%20SÖZER%20Trakya%20Tarımsal%20araştırma%20Enstitüsü)

Serin İklim Tahılları (İkinci baskı, Prf. Dr. Ekrem KÜN, Ankara 1988.

DOMATES GÜVESİ

Ve Sebze Yetiştiriciliğinde Zirai Mücadele

Hatice Çiler YÜCEL / Ziraat Mühendisi
İsmail DÖNMEZ / Ziraat Yüksek Mühendisi
Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şubesi

Son yıllarda değişen iklim koşulları sebebiyle zararlı organizmaların takibi giderek önem kazanmıştır. Olumsuz iklim koşullarının etkisi ile zararlı organizmalar beslenme, çoğalma gibi yaşamsal faaliyetlerini sürdürmekte ve daha kısa sürede bitki ve bitkisel ürünlerde zararlı hale gelebilmektedir. Bu durum da önemli bitki sağlığı sorunlarının ortaya çıkmasına sebep olmaktadır.

Ülkemiz domates üretimi ve ihracatı bakımından dünyada önemli bir yere sahiptir. Domatesin en önemli zararlılarından birisi de Domates güvesi (*Tuta absoluta*)'dir. Sürdürülebilir üretim ve ticaretin sağlanması amacıyla domates üretim alanlarında zamanında ve etkin mücadele yapılması gerekmekte olup yapılmadığı zaman önemli ölçüde verim ve kalite kayıplarına neden olmaktadır.

Domates yetiştiriciliğini olumsuz yönde etkileyen, kalite ve verim kayıplarına neden olan pek çok zararlı ve hastalık bulunmaktadır. Bu zararlılardan birisi olan Domates Güvesi *Tuta absoluta* (Meyrick) domates bitkisinin tüm organlarında beslenebildiği gibi önlem alınmadığı sürece % 100'e varan oranda ürün kaybına neden olabilmektedir. *Tuta absoluta* larvası domates bitkisinin kök hariç tüm kısımlarında (meyve, sap ve gövde) ve tüm fenolojik dönemlerinde (fide, vejetatif büyüme, çiçeklenme, meyve gelişimi ve hasat) zarar yapabilmektedir.

Larva domates yapraklarında iki epidermis arasına girerek galeriler açmakta ve beslenmesine devam etmektedir. Larvanın yaprakta açtığı galeriler daha sonra kahverengine dönüşerek bitkinin tamamen kurumasına sebep olabilmektedir. Zararlıının meyvede açtığı galerilere sekonder mikroorganizmaların da yerleşmesiyle çürümeler meydana gelmekte, meyvenin pazar değeri oldukça düşmektedir. Zararlı yoğun

popülasyonlarda ve kurak koşullarda domatesta % 50-100 oranında ürün kayıplarına yol açabilmektedir.

Ülkemizde ilk defa 2009 yılında görülen ve domates yetiştiriciliğinde ekonomik düzeyde ürün ve kalite kaybına neden olan *Tuta absoluta*'nın yaşamını sürdürmesinde nem, sıcaklık önemli bir faktördür. Yapılan çalışmalarla, ülkemizin de içinde bulunduğu Akdeniz iklimine sahip ülkelerde hızla çoğaldığı belirtilen zararlıının faaliyetlerinin belirli sıcaklıktan itibaren başladığı ve 14 OC'de 76,3 gün olan biyolojik yaşam döngüsünü 27,1 OC'de 23,8 günde bir döl vererek tamamladığı bulunmuştur.

Bu itibarla; ilimiz domates üretim alanlarında varlığı bilinen *Tuta absoluta* zararlısının yaşanan sıcaklık artışıyla birlikte gerekli mücadele yapılmadığı takdirde zararlı popülasyonunda da önemli artışlar yaşanmaması açısından söz konusu zararlıının popülasyon artışının engellenmesi amacıyla üretim alanlarında entegre mücadeleye aralıksız devam edilmelidir. Entegre mücadele kapsamında öncelikle seraların fiziki koşulları iyileştirilmeli, seradaki giriş ve havalandırma açıklıkları zararlıının girişini engelleyecek şekilde böcek tülü ile kapatılmalıdır.

Zararlıının varlığı ve popülasyon durumu seraya asılacak feromon tuzaklarla izlenmeli ve varsa zararlı

ile bulaşık yaprak, meyve ve bitkiler üretim alanından uzaklaştırılmalı ve imha edilmelidir. Zararlıya karşı başta biyoteknik ve biyolojik mücadele olmak üzere Bakanlığımızdan ruhsatlı veya tavsiyeli ilaçlarla da kimyasal mücadele uygulanması, entegre mücadelenin etkinliği açısından uygun olacaktır. Kimyasal mücadelede kullanılacak ilaçlar ve dozları İl/ İlçe Müdürlükleri ve reçete yazma yetkisi bulunan kişilerce belirlenmelidir.

Günümüzde bilinçsiz ilaç kullanımından kaynaklanan doğal dengenin bozulması gibi sorunların gündeme gelmesi, mekanik, kültürel, biyolojik ve kimyasal mücadele yöntemlerinin koordineli bir şekilde uygulandığı Entegre Mücadele Yönteminin uygulamaya aktarılmasına neden olmuştur.

İlaçlar, bitkiler üzerine püskürtüldükten sonra genellikle sıcaklık, ışık, yağış gibi çevresel etkiler nedeniyle zehirliliklerini zaman içinde kaybederler. Belirli bir süre sonra zehirli kalıntı miktarı insan sağlığı için zararsız bir seviyeye düşer. İlacın kullanımından sonra ürünler üzerindeki kalıntı miktarının insan sağlığı için

zararsız seviyeye düşmesi için geçmesi gereken süreye bekleme süresi denir.

Ürünler, gün olarak verilen bu süre geçmeden hasat edilmemeli ve tüketilmemelidir. Bu nedenle, bekleme süresi, ilacın son kullanımı ile ürünün hasadı arasında geçmesi gereken süre olarak da tarif edilir. Bu süre, her ilacın etiketinde (üzerinde) yazılıdır. İlaçların bekleme süresinin hasat döneminde mümkün olduğunca çok kısa olması gerekir. Böylece, ürünler üzerindeki ilaç kalıntı miktarı en aza ve dolayısıyla zararsız seviyeye indirilmiş olur.

Hastalık ve zararlılara karşı kullanılacak ilaçlar, daima o hastalık ve zararlıya karşı ruhsatlı olmalıdır. Kullanılacak ilaçlar, kullanma dozları, kullanma zamanları ile ilgili bilgiler en yakın Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe veya İl Müdürlüğünden alınmalıdır.

Kimyasal mücadele, mücadele yöntemleri içinde en son başvuracağımız yöntem olmalıdır. Herhangi bir zararlıya karşı ilaçlı mücadele yapılacak ise O zararlıyı hedef alan uygun ilaçla, uygun dozda ve en uygun

Samsun'da SALEP Yetiştiriciliği

Doç. Dr. Ömer ÇALIŞKAN / OMÜ Ziraat Fakültesi Bafra M.Y.O. Bitkisel ve Hayvansal Ürünler Üretim Bölüm Başkanı

SAMTİM: Salep orkidesinin doğadan toplanması, biyoçeşitliliğin korunması adına biliyoruz ki yasak. Bu hususta yüksek para cezaları uygulandığını medyadan takip ediyoruz. Salebin pek çok türünün doğal olarak yetiştiği bu topraklarda, ihtiyacın karşılanması için yetiştiriciliğine ağırlık vermek gerektiği noktasından hareketle; Türkiye’de salep üretimi ne aşamada, rakamlar bize ne söylüyor, biraz bundan bahsedelim hocam?

Doç. Dr. Ömer ÇALIŞKAN: Salep orkidelerinin generatif (tohumdan) ya da vejetatif (yumrudan) olarak üretimi önünde engeller bulunmaktadır. Bu nedenle dünya genelinde üretilmeyen bitkiler arasında yer almaktadır. Tabiatla tohumlarından gelişebilen bireylerin toplanabilir büyüklükte yumrular oluşturmaları uzun yıllar sürmektedir. Yoğun toplanmasına bağlı olarak nesli tehlike altında olan türler listesine alınmış ve toplananlara ağır para cezaları uygulanmaktadır. Günümüzde Ege Bölgesinde 2 tür için üretim çalışmaları umut verici olmuş ve bu türlerin tarımına yönelik araştırmalar devam etmektedir. Bölgemizde ise 3 yıl önce başlanılan ön çalışmalar ile birlikte üretim imkânı olan türler belirlenmekte ve yavaş yavaş yaygınlaştırılmaktadır. Çalışmalar üretim denemeleri şeklinde devam ettiği için üretilen salep çeşitlerinde net bir rakam vermek mümkün değildir. Ancak ülkemiz genelinde doğadan 500 ton civarında kaçak salep toplandığı tahmin edilmektedir.

SAMTİM: Biliyoruz ki Samsun ilimiz salep yetiştiriciliği için elverişli bir iklim ve toprak yapısına sahip. Pazar değerinin de yüksek olması dolayısıyla, bir fırsat alanı olarak çiftçilerimizin meseleye ilgi duymaya başladığını takip ediyoruz. Bu noktada, Samsun’da Üniversite olarak sizin de içinde olduğunuz salep yetiştiriciliğinin genel durumu ve projeniz hakkında konuşalım derseniz..

Doç. Dr. Ömer ÇALIŞKAN: Samsun il geneli coğrafik açıdan farklı özellikleri barındırmaktadır. Deniz seviyesinde ve nemli sahil kuşağı ile birlikte 1000- 1500 rakıma sahip yüksek alanları barındıran samsun ilinin farklı ekolojilere sahip olması, beraberinde bitki çeşitliliği açısından önemli bir zenginlik getirmiştir. Bu zenginlik

salep orkidelerinin çeşitliliğine de yansımıştır. Floristik çalışmalarda ilimizde 44 orkide türü tespit edilmiş ve bunların 33 tanesi yumru oluşturan salep orkidesi olduğu anlaşılmıştır.

Bu genetik zenginliği değerlendirerek tüm türlerin toplanması morfolojik, botanik ve kimyasal özelliklerinin belirlenmesi proje yürütülmektedir. Hazırlanan projenin önemli bir başlığı ise türler arsında üretime uygun olan türlerin tespit edilmesidir. İlimizdeki tüm türler tarla şartlarında yürütülecek denemelerle iki yumru oluşturmaya zorlanmakta ve tarıma elverişli türler ortaya çıkmaktadır. Amasya orman bölge müdürlüğü ve Yeşilirmak havzası kalkınma birliğinin katkılarıyla proje Samsun ile birlikte, Tokat, Amasya ve Çorum illerinde de yürütülmektedir.

SAMTİM: Çalışmanız içinde, çevre illerden yerel çeşitlerin toplanması ve sergiledikleri agronomik performans üzerinden bazı çeşitlerin tescili için ilgili prosedürün takibi yoluna gidileceğini biliyoruz. Projenin henüz başındasınız ama bir ön çalışmanız oldu ve dolayısıyla fikriniz oluşmuştur; buradan Türk ve bölgemiz tarımına pek çok çeşit kazandırılacağını söyleyebilir miyiz?

Doç. Dr. Ömer ÇALIŞKAN: Özel ortam isteyen bazı hassas çeşitler haricinde birçok türün tarımının yapılabileceği ön çalışmalarımız ile ispat edilmektedir. Dolayısıyla bölgemiz ekolojisine uygun çok sayıda türde çeşit geliştirilmesi yapılabilecektir. Diğer illerde

de aynı durumdan söz edilebilir ancak dikkat edilmesi gereken konu tür bazında iklim isteklerinin bilinmesidir. Çünkü salep türleri ekolojik istekler bakımından hassas bitkilerdir.

SAMTİM: Hocam peki yöre çiftçisinin salep yetiştiriciliğine yaklaşımı nasıl oldu. Elbetteki karlı bir ürün fakat bu özelliğine rağmen pazarı ya da tarladaki performansı hakkında oluşan muhtemel soru işaretleri etkisiyle ilk etapta risk almak istemeyen, ikna etmek durumunda kaldıklarınız oldu mu?

Doç. Dr. Ömer ÇALIŞKAN: Çalışmalarımızın duyulması ile birlikte gerek ben gerekse ekip arkadaşlarıma çok sayıda telefon ve eposta geldi. Salep yetiştiriciliğine bu kadar yoğun bir ilginin olacağını tahmin etmezdim ancak çok sayıda istekli ile karşılaşmak bizleri doğru yolda olduğumuzu kanıtladı. Hatta konu ile ilgili bazı vatandaşlarımızın arazi kiralayıp üretim yapmaya çalıştıklarını da gördük. Sadece yeni bir ürün olması ve diğer tarımı yapılan bitkilerden farklı özelliklerde olması nedeniyle yetiştirme pratiklerinde birçok bilgi eksikliği bulunmaktadır. Yapılan tarımsal deneyimler ile önümüzdeki yıllarda bu eksikliklerde giderilecektir.

SAMTİM: Orman Genel Müdürlüğümüzün Salep Eylem Planı'nda, doğal ortamında materyal tespiti ve tarlada yetiştirilme olanaklarının araştırılması dışında, gen muhafazası konusunun da bulunduğunu görüyoruz. Bu bağlamda, çalışmalarınızda genetik mirasın korunması adına yerel salep çeşitlerinin ilgili birime ulaştırılması gibi

bir misyon da var mıdır?

Doç. Dr. Ömer ÇALIŞKAN: Projenin aslında görünmeyen fakat en önemli faydası gen kaynaklarının muhafazasıdır. Zira günümüze kadar salep orkidelerindeki çalışmalar sadece floristik çalışmalardır. Bir bölgede hangi çeşitler var onun listeleri hazırlanmış bitkiler tanımlanmış ve bırakılmıştır. Araştırmacılar için Salep Gen Bankası oluşturulmamıştır. Örneğin Samsun genelinde geçmiş yıllarda birçok araştırmacı saha gezileri ile salep çeşitlerini listelemiştir. Tüm bu araştırmacıların çalışmaları toparlandığında, Samsun'da 33 salep türü olduğu anlaşılmaktadır. Ancak bu türlerden örnek almak istendiğinde tüm türlere ulaşmak mümkün değildir. Bu nedenle orman fidanlıklarda oluşturulacak salep genotip bahçeleri ile istendiğinde tüm türlere ulaşılabilir.

SAMTİM: Son olarak, geçmişte mutfak kültürümüzde yeri olan salebin besin değeri ve vücuda faydaları gibi konuları da içeren reklam- tanıtım- kamu spotu gibi metotlarla desteklenmesiyle, üretime paralel olarak tüketiminin de canlandırılması hususuna nasıl bakarsınız?

Doç. Dr. Ömer ÇALIŞKAN: Salep, pazarlama sorunu olmayan bir üründür. Yetiştiriciliğinin yaygınlaşması ile tüketimi de yaygınlaşacaktır. Tanıtımının yapılması ise tüketim miktarını daha da arttırılabilir. Ayrıca 1996 yılına kadar ihraç ettiğimiz tıbbi bitkiler içerisinde yer almıştır ve sonrasında uluslararası kanunlarla yasaklanmıştır. Tarla ürünü haline geldiğinde özel izinle ihracatı yeniden yapılabilir.

“BİR DÖNÜM SALEP YETİŞTİR, EMEKLİ OL!”

Röportaj : Hatice OLGUN / Ziraat Mühendisi
Fotoğraflar : Recep YAPINCAK / Ziraat Teknikeri

Duyduk ki Samsun’a bağlı Ondokuzmayıs İlçemizin Karşıyaka Mahallesi’nde salep yetiştiriciliği büyük ilgi görmekteymiş. Üstelik olay sadece bir ilgiden ibaret olmayıp, Ondokuzmayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi ile ortaklaşa yürütülen ve Bölgemizden 4 ilin dâhil olduğu Orman Genel Müdürlüğü’nün 25 ilde sonuç almayı amaçladığı Ülkesel Salep Eylem Planı çerçevesinde çalışma projelendirilmiş de...

Doğadan kontrollü biçimde üretim materyali toplanan ve sonrasında Bölgemiz için yetiştiricilik açısından tür ve çeşitlerinin uyumuna bakılan projede, gönüllü çalışan altmış kişilik ekipten oluşan bir de Ekolojik Üreticiler Derneğimiz ve Salepevimiz var ki bu örgütlenmeye ancak şapka çıkarılır. “İnsanımız âlim (okumuş) olmayabilir ama ariftir” sözünün hakkını verircesine nasıl bilinçli ve oturup konuştuğunuzda nasıl da hesap kitap sebep sonuçları önünüze seriveren insanlar hepsi de. Meseleyi çözmüş diyebileceğimiz bu insanların evlerine bahçelerine misafir olduğumuz kadarıyla, yaşam standartları da diğer köylerimizin bir tık üzerinde diyebiliriz (sohbetimizi okuyup bitirdiğinizde neden aramayacak, salep ve getirisi hakkında fikir sahibi olacaksınız). Bunun dışında misafirperver olduklarını bilmem söylememe gerek var mı? İşte o çalışkan, güzel insanlardan biri; Karşıyaka Mahallesi Ekolojik Üreticiler Derneği Başkanı, Ülkesel Salep Eylem Planı çerçevesinde gönüllü çalışan, köydeki Salep Evinin kurucularından ve kendisi de bizzat salep üreticisi olan Hakkı Karaman beyefendiyle yaptığımız o röportaj...

SAMTİM: Bugün sizinle salep yetiştiriciliği ve projeniz hakkında sohbet edeceğiz, ancak daha öncesinde bize kendinizi ve projenizi tanıtır mısınız?

EKOMDER: İsmim Hakkı Karaman... Samsun’a bağlı Ondokuzmayıs İlçesi Ekolojik Üreticiler Derneği Başkanı ve aynı zamanda da salep üreticisiyim. Dernek olarak kuruluş amacımız; doğadaki ekonomik değeri olan bitkiler başta olmak üzere, yine ekonomik değeri olan tıbbi bitkileri Türkiye tarımına kazandırmaktır. Projemize gelince, tüm ilgili kurumlarla ortak yürütüyoruz. Popüler olan salep bitkisinin, yasal mevzuat gereği sökümü için belli yerlerden izinler almamız gerekiyordu. Gerçi daha öncesinde bölgemizde doğal olarak yetiştiğinden bir takım çalışmalar mevcuttu. Ancak, 2015 yılında Üniversitemiz (OMU) Ziraat Fakültesinin Tıbbi Aromatik Bitkiler Bölümüyle ortaklaşa ve Orman Genel Müdürlüğümüzün de katkı ve izniyle daha kapsamlı bir çalışma içine girdik.

SAMTİM: Gelelim yetiştiricilik kısmına.. Salep yetiştiriciliği hakkında bize biraz bilgi verir misiniz?

EKOMDER: Daha öncesinde Bölgemizde, arazilerimizin fazla bölünmüş ve küçük olmasından dolayı ticari anlamda sebze meyve vesaire gibi üretim pek yapılmamaktaydı. Derken bu ürünün topraklarımızda kendiliğinden yetiştiğini görünce tarlalarımızda küçük çapta üretimine başladık. Sonrasında ise öyle bir getirisi oldu ki vatandaş küçük de olsa evinin önünde yahut kısıtlı arazisinde bunu yetiştirmeye başladı. Öyle ki biz kendi aramızda salepin ailelerimize bu maddi katkısı için; “Bir dönüm salep yap emekli ol!” benzetmesi yapıyoruz. Bu getirisi yanında işçiliği de ve masrafı da az. Yılda bir kez Nisan- Mayıs ayları içerisindeki hasat dönemi dışında zahmeti de yok denecek kadar az. Bu dönemde hasadı yapılan fideler tekrar toprağa dikildiğinde ise üretimde ortalama % 30 oranında bir artışı sonraki sezon için garantiliyorsunuz diyebiliriz. Yine satış aşamasında, ürünün bir kısmını üretim için ayırarak getiriyi katlamanız mümkün.

SANTİM: Üniversite ile temalarınız ne zaman başladı?

EKOMDER: Üniversite ile bağlantımız vardı, ancak salep yetiştiriciliğiyle ilgili resmi boyutu konuşacak olursan

bu yöndeki temaslarımız 2015 yılında başladı. 2016-17 yıllarında ise bu alanda mesafe alınca yani, Amasya Orman Bölge Müdürlüğümüz devreye girerek; Orman Genel Müdürlüğü’nün 25 ilimizde yürüttüğü Ülkesel Salep Eylem Planına Bölgemizden 4 ili (Amasya, Tokat, Çorum ve Samsun) dâhil etmek suretiyle Derneğimize birlikte çalışma teklifi ile geldi. Biz de ülkemize faydalı olacak bu işe yaklaşık 60 kişilik gönüllü ekibimizle dâhil olduk. Çalışmanın finansmanını Yeşilirmak Havzası Kalkınma Birliği adı altında faaliyet gösteren Amasya merkezli bir kuruluş üstlendi. Buradan bizim, doğadan materyal toplama aşamasındaki yol yemek konaklama gibi masraflarımız gideriliyor.

SANTİM: Bu materyal toplama aşamasını ve sonrasındaki yetiştiricilik kısmını biraz açabilir misiniz?

EKOMDER: Doğadaki tarama aşamasında, bitkinin yok olmaması açısından Orman Bölge Müdürlüğü ile yaptığımız anlaşma gereği; sahada yanımızda bulundurma zorunluluğumuz olan en az bir orman muhafaza memuruyla birlikte araziye dolaşarak, topladığımız fidelerin % 70’ini saydığımız bu 4 ildeki Orman Bölge Müdürlüklerine bağlı fidanlıklarda

deneme amaçlı üretimler için bırakıyoruz. Kalan % 30'u ise bu tarama faaliyetlerini sürdüren gönüllü grubumuz kendi tarlasına getirip dikerek biz de aynı anda üretimleri gerçekleştiriyoruz. Öyle ki bu sene 100 metrekarede üretime başlamış bir çiftçimiz, buradan aldığı yumruyla ikinci senede 200, üçüncü sene ise 400 metrekarelere kadar çıkabiliyor.

SAMTİM: Dekara verim çok iyi, peki maddi getiri anlamında durum nasıl? Satış fiyatı açısından bir rakam verebilir misiniz?

EKOMDER: Satış kilogram fiyatının 40 TL. olduğunu ve dönüm başına da aşağı yukarı 800 kilogram- 1 ton arası hasat gerçekleştiğini düşünürsek emeğinizin karşılığını alacağınızı kesinlikle söyleyebiliriz. Kurutulup satılırsa, yüksek kuru madde içeriğinden dolayı bu rakam çok daha fazla, 400 TL/ kg.'a kadar çıkıyor diyebiliriz. Bunun da ötesinde bir de kuruttuktan sonra öğütüp paketledikten sonra satarsanız da bu kez kg. fiyatı 750- 1000 TL'ye kadar çıkabiliyor. Kısaca her şekilde kazançlı bir ürün. Hele ki Orman Bölge Müdürlüğümüzle yaptığımız sözleşme gereği bize taahhüt edilen ve kaynağı ayrılmış olup 2019 yılı Mart ayında teslim edilecek olan kurutma tesisimiz ve değirmenimiz de devreye girdikten sonra üretimden rafa kadar her aşamasını gerçekleştiriyor olacağımız salep konusunda umutluyuz.

Tabi o güne kadar yaş olarak satışa sunuyoruz.

SAMTİM: Ben sizi dinlerken doğada salep bitkisinin korunmasına sunduğunuz katkıyı da gözlemledim, bu konuda da bir şeyler söylemek ister miydiniz?

EKOMDER: Bitkinin yasal düzenlemeleri, 183 ülkenin 1975 yılında imzaladığı uluslararası bir sözleşme ile karara bağlanmış olup, 1996 yılında Türkiye'nin de dâhil olduğu bu uluslararası hükümle bitki koruma altına alınmıştır. Bilinçsiz sökümler yapıldığı için doğada bitkinin doğada yok olması ihtimaline karşı ilgili kurum ve yetkililerin denetimi altında ve buraları bilgilendirmek suretiyle çalışıyoruz. Şu anda izinsiz salep toplamanız ve tabi bunun tespiti halinde 48 bin küsur TL. gibi azımsanamayacak bir maddi cezai yaptırım söz konusu. Biz zaten yasal olarak üretim yapılacak alanları Bölgemizde kayıt altında tutarak, ilgili tüm kurumlara iletiyoruz. Bu bağlamda diyebiliriz ki aynı zamanda olayın gen muhafazası kısmını da üstlenmiş olduk. Bu konuda da gereken fedakârlığı gönüllü bir grup olarak bizzat gösteriyoruz. 3 yıl sonunda projemiz bittiğinde, Orman Bakanlığımızın bitkiyi % 50 kadar bir destek de vererek, üretmek isteyen bu 4 ilimizdeki çiftçilerimize dağıtmak suretiyle üretimini sağlayacağını da ilgilenen çiftçilerimize müjde olarak vermek isterim.

SAMTİM: Anlaşılan o ki bu noktaya kolay

gelmemişsiniz. Sizden sonrakilere, nispeten işin daha az zahmetli kısmı kalıyor, öyle değil mi?

EKOMDER: Aynen, bu noktaya gelmemiz elbette kolay olmadı. Yaklaşık 20- 25 yıllık bir geçmişi olmakla birlikte 2005 yılından itibaren meseleyi tam bir ciddiyetle götürüyoruz diyebilirim. Bu tıbbi bitkileri, doğadan toplayarak ilaç firmalarına satışı konusunda uzmanlığımız var ve bunların (kantaron, salep, sumak gibi) yasal düzenlemeye tabi olanlarının iznini gerekli yerlerden almak suretiyle çalışıyoruz. Bu işin satış sorumluluğunu yaparken dedik ki; “neden üretimine başlamayalım”.. Ancak ilk etapta baktık arazimiz kısıtlı, yine dedik ki; “çoluk çocuk bu arazilere arsa gözüyle bakmasın”. Allah’ın da izni ve yardımıyla şu an için ürettiğimiz ürün, yaklaşık üç sene sonra dikildiği araziye satın alacak kadar kazandırıyor. Bu da arkamızdan gelecekler için heveslendirici olur diye düşünüyoruz. Misal bir komşumuz var ki geçen sene “yemelik” tabir ettiğimiz ihtiyaca yönelik miktarda

patates ürettiği alanda, salep yetiştirmeye başlayıp da 20 metrekare yerden 600 TL. alınca “iki yıllık patates paramı bir yılda aldım, daha az zahmetle” diyor.

SAMTİM: Salep üretmek isteyenlere tavsiye ediyorsunuz yani..

EKOMDER: Elbette tavsiye ediyoruz. Dediğim gibi, getirisi yüksek olduğu kadar zahmetsiz de bir ürün salep. Sonuçta 1 ay- 20 gün kadar işçiliğiniz olacak ki eğer ki bunu da yapamayan bir çiftçi iseniz ve hala bu devletten katkı destek soruyorsanız kendinize çiftçiyim demeyeceksiniz. Bizi arayıp, öncelikle “devlet kaç para destek veriyor” diyenlere yardımcı olmuyoruz, olmayı da düşünmüyoruz. Bunun dışında az önce de söylediğim gibi herkese tavsiye edebileceğim bir ürün salep. Benzer şekilde elden çıkarma aşamasında da hiçbir sıkıntı yaşamamaktayız, zira ürüne ülkemizde talep ve ihtiyaç had

safhada. Bu bağlamda yıllardır doğadan da sökülen bir ürün. Tarımını başlatırsak da hem doğadaki varlığını koruyacağımız gibi hem de tekrar doğaya dikimlere başlamak suretiyle geri dönüşünü de sağlayacağız.

POTANSİYEL TEHLİKE: ANTHRAX (ŞARBON) HASTALIĞI

Ali Aslan DURAN / Veteriner Hekim, Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği Şb.

Şarbon koyun, keçi, sığır ve tek tırnaklı hayvanlar arasında salgınlar yaparak hayvanların ölümüne sebep olan, hayvan ürün ve atıklarıyla insanlara bulaşarak hastalandıran ve öldürebilen bir zoonoz hastalıktır.

Etkeni: *Bacillus anthracis*dir. Sporlu şekli dış şartlara dayanıklıdır, toprakta 40 yıl yaşayabilir. Yurdumuzun her bölgesinde ve her mevsimde ortaya çıkar. Halk arasında hayvanlarda "DALAK veya ŞARBON", insanlarda "KARAÇIBAN ve KASAP ÇIBANI" olarak bilinmektedir. Çiftlik hayvanlarından en çok koyun, keçi ve sığırlarda ölüme sebep olur.

Bulaşık merada otlayan hayvanlar veya buradan elde edilen enfekte yemleri yiyenler hastalığa yakalanır. Hastalık her mevsimde görülürse de en çok mera döneminde ortaya çıkar. Özellikle otlar kurumaya başladığı zaman dikenlerin ağızda açtığı yaralardan mikroplar kolayca vücuda girer. Ahırdaki hayvanlar bulaşık yem ve otlarla mikrobu alırlar, solunum ve deri yolu ile de hastalık bulaşabilir.

Aşırı kullanılmış meralar, bataklık ve engebeli arazi, açlık, yorgunluk, uzun süreli ve kötü koşullarda hayvan nakli, hayvanların direncini kırdığı için hastalık daha çok görülür. Mevsimlerdeki değişiklikler mesela aşırı yağış veya aşırı kuraklık olduğu zaman hastalık artabilir. Sıcak ve rutubetli bölgelerde diğer yerlerden fazla hastalık görülür.

BULAŞMA

Hayvanlar mikrobu aldıktan 2-3 gün sonra hastalanırlar. İştahsızlık, sendeleme, ayakta duramama, solunum güçlüğü, titreme, yüksek ateş başlıca belirtileridir. Koyun ve keçiler belirtilerin ortaya çıkmasından çok kısa bir süre sonra hemen ölürlər. Sığırlarda yukarıdaki belirtilere sancı, kan işeme ve ishal de eklenir ve bir hafta içinde ölürlər.

Ölen hayvanların, ağız- burun ve anüsünde kan izleri veya kanlı bir sızıntı bulunur. Kesilen hayvanların kanı siyah renktedir ve pıhtılaşmaz. İnsanlar hasta hayvanları kesip yüzmek, etini yemek veya bu hayvanların deri ve yünlerini işlemek suretiyle hastalığa yakalanırlar.

Sindirim sistemi ile bulaşma: Bulaşık ot, su, yem gibi gıdaların ağız yolu ile alınması ile olur.

Solunum yolu ile bulaşma: Hayvanlarda nadir

görülen bu bulaşma şekli insanlarda sporların, hayvan postu, kıllar, yün ve yapağı ile gerçekleşir.

Deri yolu ile bulaşma: Deride oluşan çeşitli portantrelerden (ısıрма, kırpma, sıyrık, çizik v.s.) etkenin girmesiyle olur. İnsanlar ise kontamine et, kan, temas yolu ile hastalığı alırlar. Kan emici ve sokucu sinekler de bu yolla enfeksiyonu bulaştırabilir.

SEMPTOMLAR

İnkübasyon periyodu, hayvanın türüne, direncine, vücuda giren etkenin miktarına, virülansına ve etkenin giriş yoluna göre değişmek üzere 1-14 gün arasındadır. Hastalık koyun ve keçilerde perakut ve akut bir seyir izleyerek 2-4 gün içinde ölümlerle son bulur.

En fazla titreme, sendeleme, solunum güçlüğü, kan işeme ve doğal deliklerden kan gelmesi, boğaz altında ve vücudun diğer yerlerinde ödemler, nekrozlar, deride pustüller gibi klinik bulgular görülür. Sığırlarda tablo daha az belirgin olmakla birlikte koyun ve keçilere benzer. Hastalık insanlarda, deri şarbonu, akciğer şarbonu ve ender olarak görülen bağırsak şarbonu olarak üç ayrı şekilde görülür.

Deri şarbonu; Papül, vezikül ve püstülle karakterize üzerinde siyah bir kabuk bulunan nekrotik ülserler şeklinde görülebileceği gibi, bağ dokusu, boyun, göğüs ve göz kapaklarının deri altı dokusunda ödemler ve bu ödemli alanın üstünde vesikülle karakterize bir şekilde de görülebilmektedir.

Akciğer şarbonu; özellikle hayvan yünleri ve kıllarıyla uğraşanların sporları solumasıyla meydana gelmektedir. Ağır bir hemorajik bronko-pnömoni ile karakterizedir.

Bağırsak şarbonu; genel durum bozukluğu ve şiddetli bir gastro-enteritis ile karakterizedir. Tanı koymak güç olduğundan dolayı kurtuluşu yok gibidir. Bu klinik formların birisinde etken kana karışıp sepssemi yaparsa hastalık öldürücü bir hal alır. Menenjitin de görüldüğü vakalar mevcuttur.

TEŞHİS

Klinik Teşhis: perakut seyreden olgularda, çok az ve yetersiz klinik belirtiler nedeniyle teşhisi zordur. Çünkü ani ölüm yapabilen ve yakın semptom gösteren yanıkara, basiller ikterohemoglobininu, pastörellozis, leptospirosis, piroplasmosis, klostridyal infeksiyonlar ile karıştırılabilir.

Laboratuvar Muayeneleri; Laboratuvarlara hasta veya ölen hayvandan 3-4 adet kan frotisi, steril bir pamuğa emdirilmiş kan,

TEDAVİ

Hasta hayvanın uygun tecrit yerine alınması koyun ve keçiler ani olarak öldükleri için tedaviye yetişilemez. Sığır ve atlar veteriner hekim tarafından uygun bulunan ilaçlarla tedavi edilebilir. Ancak bulaşmayı önlemek ve çevreyi kirletmemek için gerekli önlemler alınmalıdır.

KORUNMA

Anthrax'ta en önemli korunma önlemi bu hastalıktan ölen hayvanların uygun şekilde ortadan kaldırılmasıdır. Bunun için hasta hayvanlar kesilip yüzölmemeli ve otopsi yapılmamalıdır. Hastalığa yakalanan hayvanlar ölümden önce kısa süre ile de olsa süt, idrar ve diğer salgıları ile mikrop saçtıkları için hasta hayvanların muayenesinde ve ölen hayvanların naklinde dikkat edilmesi ve koruyucu tedbirlerin alınması gerekir.

Ahırda ölen hayvanlar ağız, burun, anüs gibi delikleri tentürdiyotlu pamukla kapatıldıktan sonra uygun vasıtalarla ve koruyucu elbise giyilerek imha

edileceği yere taşınır, yakılır veya 2 metre derinliğinde açılmış çukurlara üzerlerine yeteri kadar sönmemiş kireç dökülerek gömülür. Bütün altlıklar ve şüpheli maddeler yakılır. Ahır önce suda sıcak su ile yıkanır. Sonra uygun antiseptiklerle dezenfekte edilir.

Merada ölen hayvanlar mümkünse oldukları yere çevresindeki kirlenmiş ot ve toprakla beraber gömülür. Aşılı hayvanlarda bağışıklık oluşuncaya kadar mera kapatılır ve yemler değiştirilir. Mera bulaşmasını önlemek için şüpheli ve tehlikeli meralar duyarlı hayvanlara kapatılır. Ot ve samandan şüpheleniyorsa bunlar imha edilir.

İkinci önlem aşılama. Hastalık görüldüğünde ateşi bulunmayan sağlam hayvanlar derhal aşılanır. Hastalığın ortaya çıktığı yerde hayvanlar en az beş yıl süreyle aşılanmalıdır. Koruyucu aşılama genel olarak ilkbaharda yapılır. Aşı yapıldıktan 10- 14 gün içerisinde bağışıklık gelişir. Tek tırnaklılarda bu süre biraz daha uzun olabilir.

İlimizde 2018 yılında 6 adet Şarbon mihrakı tespit edilmiştir. Bu mihraklarda ve 2018 yılı aşılama programı çerçevesinde 9653 adet büyükbaş, 3275 adet küçükbaş, 27 tek tırnaklı hayvana aşılama uygulaması gerçekleştirilmiş olup ayrıca bu mahallelerde İlçe Müdürlüklerimizce Şarbon Hastalığı hakkında eğitim ve bilgilendirme çalışması yapılmıştır.

"ŞARBON" CİDDİYE ALINMASI GEREKEN SALGIN VE ÖLÜMCÜL BİR HASTALIKTIR.

Dr. Ali KORKMAZ / Strateji Geliştirme Birimi

Her canlı, yaşamda tutunabilmek için güvenliğini sağlamak ve korumak durumundadır. Kimisi biyolojik gücünü kullanırken kimisi de içgüdüsel özelliklerini ön plana çıkarmaktadır. Bu nedenle canlılar dünyasında güç ya kaba kuvvettir, ya da zeka ve içgüdüdür. Sonuçta her canlı yaşama tutunmak için düşmanlarına karşı çok etkili olan bir mekanizmaya sahip olmaktadır. İnsanların dünyasında bu sistem insanların bireysel korunma davranışları yanında güvenlik kuvvetleri ile zirveye taşınmıştır. Hatta denilebilir ki, güvenlik önlemlerinin en yoğun olduğu canlı, insandır. Ancak diğer canlılarda bu kadar karmaşık bir yapı olmamakla birlikte onlarda da kendi çaplarında güçlü bir güvenlik altyapısı vardır. Özellikle bal arısı kolonilerinde güvenlik oldukça ilginç bir şekilde sağlanmaktadır.

Bal arıları koloni şeklinde yaşadıkları için aldıkları güvenlik önlemleri de bu sisteme uygun olarak ortaya çıkmaktadır. Bu sistemi anlamak için önce bal arılarındaki haberleşme sisteminin temel ögesi olan "feromon" kavramını anlamak gerekmektedir. Genel anlamıyla feromon, kolonideki bireyler tarafından salgılanan ve ortama yayılan koku demektir. Her bir kokunun bal arılarında yaptığı uyarının etkisi farklıdır. Örneğin ana arıdan salgılanan ana arı feromonu, kovan içi düzeni sağlamada ve koloniyi bir arada tutmaya etki

etmektedir. İşçi arı tarafından salgılanan alarm feromonu ise koloninin bir araya toplanmasına neden olmaktadır. Bir arı herhangi bir tehlike sezdiği zaman iğnesini dışarı çıkarıp, iğnenin ucundan biraz alarm feromonu bırakır. Bu feromon sayesinde diğer işçi arılar bu bölgeye toplanır ve ortak düşmana karşı cephe oluştururlar. Bu feromonlar gibi daha onlarca bulunmakta olup koloni düzeninin sağlanmasında bunlardan yararlanılmaktadır.

Bal arısı kolonilerinin güvenliğini sağlanması kovan uçuş deliğinden başlamaktadır. Kovan iç hizmetinde görev alan 18-21 günlük yaşta işçi arılar kovan uçuş deliğinin hemen iç kısmında nöbet tutarak gelen arıları kontrol etmektedir. Ayrıca kovana girmeye çalışan yabancı canlılara karşı da önlem almaktadırlar. En önemli savunma aletleri, karınlarının arka kısmında bulunan iğneleridir. İğneleri testere şeklinde bir yapıda olup girdiği yerden çıkmamakta, takılıp kalmaktadır. Bu durumda işçi arı, iğnesine bağlı olan organlarının bir kısmını kaybederek bir müddet sonra ölmektedir.

Uçuş deliği arkasında görev yapmakta olan birkaç işçi arı, araziden dönen her arıyı tek tek kontrol eder. Kontrol işlemini antenleri ile gelen işçi arıya dokunarak anında yapar. Böylece gelen işçi arının üzerindeki kokunun kendi kolonilerine ait olup olmadığını saptar. Koku aynı kovana aitse gelen arının içeri girmesine izin verir.

Koku farklı ise onun yabancı bir kovana ait olduğunu anlar. Ancak bu durumda güvenlikçi arının önünde iki seçenek vardır. Gelen arının midesi ve ayakları besinle dolu ise içeri girmesine ve koloniye dahil olmasına ses çıkarmaz. Hem koku farklı hem de mide ve ayakları boş ise uzaklaştırmaya çalışır. Gelen arı ısrarcı ise şiddet uygulayarak koloniden uzaklaştırır.

Koloninin bu savunma başarısı aynı zamanda koloninin gücüne de bağlıdır. Aynı arılıkta bulunan arılar eşit güçlerde olduğu durumlarda her şey yolundadır. Ancak arılıkta zayıf ve güçlü kovanlar bir arada bulunduğu her an risk vardır. Zira arıların dünyasında zayıf koloniler, güçlü koloniler tarafından yağmalanma tehlikesi ile karşı karşıyadır. Bir kovanın diğer bir kovanın tüm besin varlığını çalıp kovanına götürmesine yağmacılık denmektedir. Genellikle zayıf kovanlar yağmalanmaktadır. Yağmacılığın ilk aşamasında ya çevrede besin yetersizliğinin baş göstermesi ya da arılara besleme amacıyla verilen şurubun çevreye dökülüp saçılarak diğer arılar tarafından kolayca alınması tetikleyici faktör olmaktadır.

Arıların besine kolayca ulaşması bir müddet sonra zayıf kovanlardaki besinlere dadanmalarına neden olmaktadır. Önce zayıf kovanın uçuş deliği önündeki savunma mekanizması saldırılarak çökertilir. Daha sonra peşten gelen arılarla zayıf kovanın arıları ile kıyasıya bir savaş yapılır ve kovanın tüm besin kaynakları güçlü kovana taşınır. Geride çerçeveleri boşaltılmış ve arıları öldürülmüş bir koloni kalır. Ancak yağmalama bu aşamada bitmez. Tıpkı insanlarda olduğu gibi yağmacılıkla kolay besin elde edildiğini gören diğer arılar bu işe devam eder. Bir müddet sonra arılıktaki tüm kovanlar arasında bir yağmacılık savaşı başlar. Bu durumda arıcı erkenden önlemini alarak kolonilerin bu duruma düşmesini engellemek zorundadır. Yağmacılığa uğrayan kovayı arılıktan uzaklaştırmak, kovan uçuş

deliklerini daraltarak arıların kovayı savunmasına yardımcı olmak yapılacak işlerin başında gelmektedir.

Bal arıları, diğer bal arılarına karşı aldıkları bu önlemler yanında sarıca arı ve eşek arısına karşı da önlem almaktadırlar. Ancak bunlara karşı aldıkları önlemler yeterli olmamakta ve zayıf vermektedirler. Sarıca arılar kovanlardan bal çalabilmek için zaman zaman kovana girmeye çalışmaktadırlar. Bunların etkisi fazla olmamaktadır. Zira güvenlikçi arılar bu konuda oldukça başarılı olmaktadır. Fakat eşek arıları için bu durum söylenemez. Zira eşek arıları oldukça iri arılar olup kovan önünde uçmakta olan arılara saldırarak havada iken arının kafasını ve karnını koparmakta ve göğüs kısmını almaktadır. Bununla bal arılarının başa çıkması neredeyse olanaksızdır. Sürü halinde kovan önlerinde uçmakta ve arılara zarar vermektedirler. Bu durumda bal arıları kovan içerisine girerek saldırının geçmesini beklemektedir. Sonuçta gerek ergin arı kaybı gerekse bal veriminin düşmesi ile koloniler zarar etmektedir.

Eşek arılarına karşı bal arıları kendilerini korumakta oldukça zorlanmaktadırlar. Aynı durum arı kuşları için de geçerlidir. Bu iki canlıya karşı dayanıksızdırlar. Bu durumda da bal arıları ortak düşman olarak görünen bu iki düşmana karşı insanlardan medet ummakta ve işbirliği yapmaktadırlar. Bu zararlılardan ancak arıcının yardımı ile kurtulabilmektedirler. Arıcılar da bunun karşılığında arıların balının bir kısmını alarak karşılıklı yardımlaşmanın örneğini sergilemektedirler.

Sonuç olarak bal arılarının güvenlik sistemlerinin oldukça güçlü olduğu ve yardımlaşma esasına dayalı olduğu görülmektedir. Bir böcek olarak güvenlik konusunda bu kadar ilginç bir yapıya sahip olmaları güçlü bir koloni yapısına sahip olmalarını da beraberinde getirmektedir. Yüz milyon yıldır da bu yapıları sayesinde hayata ve düşmanlarına meydan okumaktadır. Buna insanlar dahil...

Fındıkta Amerikan Beyaz Kelebeği Mücadelesi

Üreticiler tarafından "tırtıl" olarak tanınan Amerikan beyaz kelebeği bazı seneler epidemi yaparak bitkinin yeşil aksamıyla beslenerek ekonomik anlamda ürün kaybına neden olmaktadır.

Mücadelesinde mekanik yöntemler öncelikli olmalıdır.

- Kısa gövdeli ağaçlara bırakılan yumurta paketleri toplanarak bahçeden uzaklaştırılmalıdır.

- Haziran ve temmuz aylarında zararlı ile bulaşık ağaçlarda larva ağ içinde bulunan larva kümeleri kesilerek bahçeden uzaklaştırılmalıdır.

- Birinci ve ikinci dölün çıktığı haziran ve ağustos aylarında zararlı ile bulaşık ağaçlarda 3- 4 cm eninde oluklu karton şeritler veya 10- 15 cm eninde 50- 60 cm uzunluğunda telis çuval ile yapılacak tuzak bant ve kuşaklar ağaçların gövdelerine bir veya iki yerde sarılmalıdır.

- Bahçelerde ağ ile birlikte kesilerek toplanan larva

kümeleri ve içinde larva ve pupalar bulunan tuzak bant ve kuşaklar tel kafeslere konularak zararlının imha edilmesi sağlanır. Bu yöntemle doğal düşmanların çıkışı ve çoğalması sağlanır ve zararlının doğaya bulaşması engellenerek mücadelesi yapılmış olur.

Zorunlu olmadıkça kimyasal mücadele uygulanmamalıdır. Ancak popülasyonun yüksek olduğu ve zararlının epidemi yaptığı yıllarda kimyasal mücadele önemlidir. Mücadelede doğal düşmanlara en az zararlı olan bitki koruma ürünleri kullanılmalıdır. Kimyasal mücadele birinci ve ikinci döl için haziran ve ağustos aylarında, üçüncü döl çıkarsa eylül ayında larvalar yaprak içlerini yiyerek ağlarını örmeye başladıkları zaman ya da yumurta kümelerindeki bütün yumurtalar açıldığında yapılmalıdır. Her dölle karşı bir ilaçlama yapılır ve yeterlidir.

Fındıkta Külleme Hastalığı İle Mücadele

Fındıkta külleme hastalığına karşı kültürel ve kimyasal mücadele yöntemleri uygulanmaktadır. Kültürel mücadelede; bulaşma kaynaklarının azaltılması için yere dökülen yapraklar ile hastalıklı bitki artıkları toplanmalı, bulaşık dip sürgünleri kesilmeli ve imha edilmelidir. Bahçede nemi azaltmak, iyi bir hava sirkülasyonu ve yeterli ışıklandırma sağlamak için budama ve yabancı ot mücadelesine önem verilmelidir.

Kimyasal mücadelede; külleme hastalığı fındık bahçelerinde hava sıcaklıklarına bağlı olarak, Nisan ayı ortalarından itibaren görülmeye başlar ve belirtiler görülür görülmez ilaçlamaya başlanır. Daha önceki yıllarda bahçede hastalık görülmüş ise belirtiler görülmeden de, çotanak bağlama döneminde, ilaçlama yapılır. Hastalığın şiddeti, iklim koşulları ve ilacın etki süresi dikkate alınarak ikinci ve diğer ilaçlamalara hasada kadar devam edilir. İlaçlamalarda Bakanlığımızca tavsiyesi olan ruhsatlı Bitki Koruma Ürünlerinden

herhangi biri (Fluopyram 200 g/l+Tebuconazole 200 g/l SC aktif maddeli BKÜ 100 litre suya 25 ml, 200g/l Boscalid+100g/l Kresoxim dekara 35 ml ve %80Kükürt WG BKÜ 100 litre suya 400 ml) kullanılmalıdır. İlaçlamalarda sırt pülverizatörü, mekanik, motorlu veya hidrolik bahçe pülverizatörü kullanılmalıdır. İlaç etiket bilgilerine dikkat edilmeli, ürüne tavsiyesi olan Bitki Koruma Ürünü ile zamanında ve uygun doz ile tüm bitki yüzeyini kaplayacak şekilde uygulamalar gerçekleştirilmelidir.

Buğdayda Sarı Pas Hastalığına Dikkat!

Hastalık belirtisi En erken görülen pas türüdür. (Çizgi Pası) Buğday tarlalarında ilkbaharda 10-15 °C hava sıcaklığı ve yüksek nem hastalık için uygun şartları oluşturur. Yaprakların üst yüzeyinde makina dikişi şeklinde ve sarı renkte püstüller görülür. Bu

püstüllerden etmenin çevreye dağılımı rüzgarla olur.. Hastalığın şiddetli olduğu yıllarda sporlar; başakların kavuz ve kılçıkları üzerinde de görülebilir. Etmen yazı canlı kalabilen yabancı buğdaygillerde kışı ise güzlük ekilen buğdaylarda üredospor biçiminde geçirir.

Mücadelesinde;

Kültürel tedbir olarak önce; sık ekim yapılmamalıdır. Buğday tarımında iyi hazırlanmış alana mibzerle ile ekim tercih edilmelidir. Yabancı ot mücadelesi zamanında yapılmalıdır. Fazla azotlu gübre verilmemeli, bitki besleme toprak analizi sonucuna göre yapılmalıdır. Pasa dayanıklı buğday çeşitleri ile üretim yapılmalı, ara konukçu bitkiler imha edilmelidir.

Kimyasal mücadelesinde ise buğdayda alt yapraklarda ilk belirtiler görüldüğünde ve hava şartları uygun olduğunda (%90 orantılı nem ve 15-20 °C sıcaklıkta) hastalığa karşı ruhsatlı Bitki koruma Ürünlerinin reçete ettirilerek uygun hava şartlarında uygulama yapılması gerekmektedir. Üreticilerimizin hasada bir ay kala bitki olgunlaşma dönemine girdiğinden ilaçlama yapmaması gerekmektedir.

Meyve Üreticilerinin Dikkatine!

İl Müdürlüğümüz Bitki Sağlığı ve Bitkisel Üretim Şubesi teknik elemanlarınca, İlimizde bulunan Elektronik Tahmin ve Erken Uyarı cihazlarından alınan veriler doğrultusunda, bitki fenolojisi ve iklim koşullarının da değerlendirilmesi sonucunda; 15/05/2018 tarihi itibarıyla meyve iç kurdu zararlısının birinci nesli için ilaçlı mücadele zamanının geldiği tespit edilmiştir. Kullanılan ilacın etki süresine bağlı olarak bu ilaçlamadan sonra 10-15 gün ara ile ikinci ve üçüncü ilaçlamalar da ihmal edilmemelidir. Pupa döneminden kelebek olarak çıkan bu zararlılar, Temmuz ayında aynı yılın 2. nesilleri şeklinde tekrar yumurta bırakarak zarara devam eder. Ülkemizde meyve iç kurdu genellikle 2 nesil, bazı yer ve yıllarda 3 nesil verebilmektedir. Mücadelesi yapılmayan bahçelerdeki zararı %60, hatta %100'e kadar çıkabilmektedir.

İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürü Sayın Nail KIRMACI, meyve iç kurdu mücadelesinde ilk ilaçlama zamanının doğru şekilde tespitinin önemli olduğunu; üreticilerimizin kullanacakları zirai mücadele ilaçlarını

mutlaka reçete ettirmelerinin kendileri ve ülke ekonomisinin yararına olduğu kadar, bilinçli ve kayıtlı zirai ilaç kullanımının doğal dengenin ve çevrenin korunmasına faydalı olacağını söylemişlerdir.

Yemeklik Kültür Mantarı Şenliğinin İlki Gerçekleştirildi

7 Mayıs 2018 tarihinde Samsun Sevgi Gölü'nde İl Müdürlüğümüz tarafından organize edilen 'Mantar Şenliği' programı; Sayın Valimiz Osman KAYMAK, Samsun Büyükşehir Belediye Başkanı Zihni ŞAHİN, İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürümüz Nail KIRMACI, protokol, mantar üreticilerimiz ve çok sayıda vatandaşımızın katılımları ile gerçekleştirildi.

Valimiz Sayın Osman KAYMAK, mantar üretiminde kentin bir başarı hikâyesi olduğunu söyledi. Samsun'da 9 yılda mantar üretiminin 30 tondan 1500 tona çıktığına işaret eden KAYMAK, "Bundan sonra mantar ihracatı yapılması bizlerin arzu ettiği bir üretim şeklidir. Mantarın bütün kamu kurumlarında tüketilmesi için elimizden ne geliyorsa yapacağız, desteklemeye devam edeceğiz. Samsun'da mantar üretiminin sürekli ve sürdürülebilir olması ayrıca bir başarıdır." dedi.

Samsun Büyükşehir Belediye Başkanı Zihni ŞAHİN ise, Türkiye'de her alanda gelişmeler yaşandığına işaret ederek, "Mantar ihracatına başlanması bizi çok mutlu etti. Ülkemizde üretilen ürünlerin ihraç ediliyor olması tarımda iyi olduğumuzu gösteriyor. Mantar üretiminin Samsun'da birkaç kişi ile başlayıp 70 kişiye ulaşması gerçek bir başarıdır. Umarım bu sayı daha da artar. Büyükşehir Belediyesi olarak geçmişte olduğu gibi gelecekte de gerek mantar, gerekse diğer tarım ürünlerine olan desteğimiz artarak devam edecektir."

ifadelerini kullandı.

Samsun İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürü Nail KIRMACI; Samsun'da ve ülkemizde mantarların mucizevi faydalarından halkımızın daha fazla yararlanması ve tüketiminin yaygınlaşması, akabinde de üretimin artırılmasını istediğini belirtti. Bu kapsamda vatandaşları teşvik etmek amaçlı mantar şenliği programını gerçekleştirdiklerini söyledi. Mantarların mucizevi faydalarından AB ülkeleri kişi başı yıllık 3 kg faydalanırken ülke genelinde 500 gram kişi başı tüketimin olduğunu, bu miktarın yeterli olmadığını dile getirdi. Bu şenlik ile halkımızın, özellikle geleceğimiz olan çocuklarımızın Bakanlığımız kontrolünde yetiştirilen kültür mantarlarından daha fazla tüketmesini sağlayarak daha sağlıklı bir hayat sürmelerini hedeflediklerini belirtti.

Konuşmasının devamında KIRMACI: "Kırsalda yeni bir istihdam alanı ve üretim deseni oluşturmak, bölgemizin ihtiyaç duyduğu mantarı Samsun'da üretilimimizi mantar üretim merkezi haline getirmek amacıyla ilimizde 2009 yılında başlayan Yemeklik Kültür Mantarı Yetiştiriciliğini Geliştirme Projesi İl Kadim Kaymakamlığı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'nın (SRAP) sosyal güvencesi olmayan, gelir seviyesi düşük iki üreticimizle başlamıştır. İki üreticimizin başarısı diğer üretici adaylarına güzel bir model olmuş ve son durum itibari ile Samsun'da tüketilen mantar miktarı kadar

mantar artık ilimizde üretilir hale gelmiştir.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığımız ilk defa 2016 yılında; kadın girişimciler başta olmak üzere gelir seviyesi düşük, ekonomik kalkınmaya istekli, maddi imkânlarını zorlayan fakat yetişemeyen girişimcilere yönelik uygulamaya koyduğu Genç Çiftçilerin Kırsal Alanda Hibe Desteği Programı ile, mantar üretimini hibe programına dâhil etmiştir. 2016-2017 yıllarında toplam 16 genç çiftçimize 480 bin TL hibe verilmiş, bu desteğin 11'inden kadın üreticilerimiz yararlanmıştır. Bakanlığımızın 2016 ve 2017 yıllarında sunduğu destekler sayesinde ve kendi öz kaynaklarımızla Samsun'da mantar üretimi son iki yılda 140 tondan 10 kat artarak 1500 tonlara kadar yaklaşmıştır.

2018 Nisan ayı itibarıyla Samsun'da 70 üreticiyle 115 mantar evinde 1500 tonlara yakın yıllık mantar üretimimiz bulunmaktadır. İlimizdeki mantar üreticilerimiz sayesinde halkımız günlük taze mantarlarla ve proteinle buluşturulmuştur. Yerelde ürettiğimiz mantar Samsun, Amasya, Ordu, Giresun, Trabzon, Sinop ve 2017 yılından itibaren Gürcistan'a, Gürcistan üzerinden ise

Rusya'ya satılmaktadır.

Samsun'da şu an üretilen mantarın doğrudan ve dolaylı olarak Milli Ekonomimize katkısı 10 Milyon TL'yi geçmiştir. Bu üretimle 280 kişilik 70 aile direk geçimini sağlarken, mantar üreticileri değişik dönemlerinde özellikle hasat döneminde çoğu kadın 300 kişiye de istihdam kapısı olmuştur. Bunun yanında bu proje ile demircisinden sucusuna, nakliyecisinden pazarcısına, market, manav, hal. toptancı esnafına kadar yan sektörlerle de dolaylı olarak geçim kaynağı olmuştur. Bu kapsamda Mantar Şenliği Programımızın ilimize ve ülkemize, mantar üreticilerimiz ve sektörüne yeni bireyler kazandırması ve hayırlar getirmesini dilerim." diyerek sözlerini tamamladı.

Mantar şenliği programında halkımıza yarım ton mantar ızgara ikramı verildi. Ayrıca model mantar işletme sahibi olarak Çarşamba üreticilerinden Sevda TEMİZ' e, mantar sepeti süsleme yarışması birincisi Kübra ERBEY' e ve fotoğraf yarışmasında birinci seçilen Hanife DEMİRTAŞ' a toplamda 15 ton mantar kompostu ödülü verildi.

Çocuk Evlerimiz Tarımla Buluşuyor

Samsun İl Gıda, Tarım Ve Hayvancılık Müdürlüğümüz ve Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü işbirliğiyle Samsun Sevgi Evlerinde kalan çocuklara yönelik "Çocuk Evlerimiz Tarımla Buluşuyor" sloganıyla bir dizi etkinlik gerçekleştirildi.

Samsun İl Gıda Tarım Ve Hayvancılık Müdürümüz Nail KIRMACI, Samsun Valisi Osman KAYMAK ve eşi Emine KAYMAK, Vali Yardımcısı Hakan KUBALI, Atakum Kaymakamı Namık Kemal NAZLI, Samsun Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürü Tekin BALCI, Büyükşehir Belediye Başkanlığı Genel Sekreter Yardımcısı Sefer ARLI'nın ve sevgi evleri gönüllülerinin katıldığı etkinlikte, çocuklar ile birlikte yemekler hazırlanıp, çeşitli oyunlar oynandı. Atakum İlçesi

Yeşildere Mahallesinde bulunan üreticimiz Mustafa KARABIYIK'ın çiftliğinde çocuklarla beraber çilek toplandı.

Bu güzel programdan çocukların çok mutlu olduklarını belirten Sevgi Evleri gönüllüleri, İl Müdürlüğümüze ve emeği geçen tüm kurum ve çalışanlara teşekkür ettiler. Samsun Deveci Çiftliği'nde gerçekleştirilen etkinlik yapılan piknikten sonra çekilen hatıra fotoğrafıyla son buldu.

2018 Yılı “Lider Çocuk Tarım Kampı” Yapıldı

Bakanlığımız, Eğitim Yayım ve Yayınlar Dairesi tarafından her yıl ilköğretim 4. sınıf öğrencilerine doğa bilinci ve çevre farkındalığı kazandırmak, tarım ve toprakla buluşmalarını sağlamak, tarladan sofraya gıda üretim teknolojileri ve gıda güvenilirliği gibi konular hakkında bilgi vermek amacıyla “Lider Çocuk Tarım Kampı” gerçekleştirilmekte ve belirlenen temaya dikkat çekilmektedir.

2018 yılında gerçekleştirilen kamp programının teması ise “Beslenme ve Gıda İçin Biyo Çeşitlilik” olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda; Birleşmiş Milletler Küresel Çevre Fonunun (GEF) desteği ile Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü koordinatörlüğünde ve Başkanlığımız işbirliğinde yürütülen “Beslenme ve Gıda İçin Biyo Çeşitlilik Projesi” kapsamında “Yenilebilir Yabani Bitki Türleri” ile ilgili eğitimler verilmiş olup köy pazarları gezilerek otları tanıma ve doğadan ot toplama etkinlikleri yapılmıştır.

Yine 2018 Yılı Lider Çocuk Tarım Kampı Etkinlikleri

kapsamında; İl Müdürlüğümüz ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü işbirliği ile İlkadım İlçesi Malazgirt İlkokulu 4-A Şubesi ile birlikte bir dizi etkinlik gerçekleştirilmiştir. İlimizde bu yıl 4.’sü düzenlenen Samsun Yöresel Ot Yemekleri Festivali Programı ile ortak hareket edilerek doğadan ot toplama, Gökçeboğaz ve Sürmeli Organik Pazarı’nda satılan yöresel otları tanıma, ot yemeklerini tatma etkinlikleri yapılmıştır. Akabinde 19 Mayıs ilçesi Subasan Ormanları ve Yörükler Otantik Çadırı gezilip, Geyikkoşan kamp ve piknik alanında gezilerek oyunlar oynanmıştır.

Kampın son gününde bu kez Atakum’da yapılan Samsun Ot Yemekleri Festivali’nin açılışına katılarak alanında kurulan otların tanıtıldığı stantlar gezilip görevlilerden bilgi alınmıştır. Aynı gün Çakırlar Korusu’nda çocuklara piknik düzenlenip bol bol oyunlar oynanmıştır. Son olarak ilimiz Valisi Sayın Osman KAYMAK, makamında kampımıza katılan çocukları kabul etmiş, çocuklarla sohbet ederek onlara hediyeler vermiştir.

Biçerdöverle Hasat Sezonu Başlarken Üreticilerimizin Dikkatine!

2018 yılı biçerdöverle buğday hasat sezonu başlarken Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürümüz Nail KIRMACI konuyla ilgili yaptığı açıklamasında şunları söyledi:

“Her hasat sezonunda olduğu gibi bu yıl da İl Müdürlüğümüz olarak, iyi bir hasat sezonu geçirebilmek ve hasat kayıplarını en aza indirebilmek için üreticilerimizle birlikte çalışacağız. Bu çalışmalarda dane kaybını en aza indirebilmek için hepimize düşen görevler vardır. Bu görevleri yerine getirirken en hassas olması gerekenlerse takdir edersiniz ki biçerdöver operatörleridir.

Samsun ilimizde yaklaşık 110.000 ha buğday ekilişinin % 80’i biçerdöverle hasat edilmektedir. Bu anlamda biçerdöver operatörlerinin eğitimine büyük önem vermekteyiz. Mekanizasyon birimi ve il/ ilçe kontrolörlerimizin titizlikle yürüttüğü çalışmalar sayesinde 2017 yılında İl genelinde yapılan 270 biçerdöver denetimi sonucunda; 0,88’lik dane kaybı ile ilimiz ekonomisine, (müsaade edilebilir % 2’lik kayıp baz alındığında) 3.241.725 TL katkı kaydedilmiştir.

Biçerdöverle hasat edilen alanda, dane kayıplarını sıfıra yakın bir seviyeye indirmek biçerdöver kullanıcılarının elindedir. Bunun içinse;

1- Operatör belgesi olmayan kişiler hasat yapmamalı,

2- Tam olarak olgunlaşmamış ürünler hasat edilmemeli,

3- Rutubetin çok olduğu günlerde hasat yapılmamalı,

4- Yağış olduğunda hububatın tam kuruması beklenmeli,

5- Sabah erken ya da akşam saatlerinde rutubet çok daha fazla olacağından hasat yapılmamalı,

6- Bir tarladan diğerine geçerken mutlaka biçerdöver ayarları kontrol edilmeli,

7- Elekler sık sık temizlenmelidir.

Çiftçilerimiz de hem ülke ve hem de kendi ekonomileri açısından meseleye daha duyarlı yaklaşarak; operatör belgesi olmayan sürücülere biçim yaptırmamalı, tarlasına giren biçerdöveri sürekli kontrol altında tutup, dane kaybına sebep olan operatörleri merkezde İl Müdürlüğümüze ve ilçelerde de İlçe Müdürlüklerine bildirerek yetkililerden yardım istemelidirler.

Kurallara uymayan biçerdöver sahibi ve operatörlerine merkez ve ilçelerimizde görev yapan 53 kontrolör arkadaşımız 5326 sayılı Kabahatler Kanunu’nun 32. ve 40. maddesine göre işlem yapacaklardır. 2018 hasat döneminin çiftçilerimiz için bol ve bereketli olmasını dilerim.”

TMO'dan Hububat Alımlarıyla İlgili Duyuru

Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü Samsun Şube Müdürlüğü'nün 84718584/106.01 sayı ve Randevu alımı konulu yazısı.

Toprak Mahsulleri Ofisi. hububat (buğday, arpa, çavdar, tritcale ve yulaf) alımlarında;

1. Randevular internet üzerinden "www.tmo.gov.tr" veya "randevu.tmo.gov.tr" adreslerinden yadayine internet sitesi üzerinden şube müdürlükleri ile ajans amirliklerinden alınabilecektir.
2. Randevu alma işlemi gerçek kişiler için TC kimlik numarası tüzel kişiler için vergi numarası ile yapılacaktır.
3. Üreticilere Çiftçi Kayıt Sistemi'nde (ÇKS) kayıtlı ürün miktarı kadar randevu verilecek ve sistem ÇKS bilgilerini otomatik olarak sorgulayacaktır.
4. Üreticiler randevu almadan önce İl/İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüklerinden ÇKS bilgilerini güncelleyecektir.
5. Üreticiler randevu almak istediklerinde "Kuruma Vereceğiniz Ürün" hanesinde sadece seçtikleri ürünün ÇKS bilgilerini göreceklerdir.
6. Randevu alma işlemlerinde "Kuruma Vereceğiniz Ürün" bölümünde, ekmeklik ve makarnalık buğday ayırımı bulunmadığından sadece buğday randevusu verilecektir.
7. Üreticiler asgari 5 ton tüzel kişiler asgari 10 ton için randevu alabileceklerdir.
8. ÇKS de kayıtlı üretim miktarı 5 tonun altındaki üreticilere bir kez randevu verilecektir.
9. Bir üretici bir günde bir işyeri için randevu alabilecektir.
10. Sistem randevu alma aşamasında randevu alınma saatine göre bir sıra numarası verecektir.
11. Bir üretici farklı günlerde en fazla 3 randevu alabilecektir.
12. Ürün sahibi ÇKS de ki üretim miktarı kadar teslimat yapması durumunda (son araç hamulesi alınacak) sonraki günler için randevusu varsa alınan randevular sistem tarafından otomatik olarak iptal edilecektir.
13. Randevular, randevu tarihinden bir gün önce saat 18:00'e kadar internet üzerinden veya iş yerlerine müracaat edilerek iptal edilebilecektir.
14. Üreticiler almış oldukları randevularını iptal etmeden iki kez tüccar ve şirketler ise bir kez gelmemeleri durumunda sistemden bir daha randevu alamayacak daha sonraki tarihler için alınmış randevular da iptal edilecektir.
15. Randevu alınırken üreticilerle iletişim kurmak amacıyla mutlaka güncel telefon numaraları girilecektir.
16. Alınan randevular başka bir kişi için kullanılmayacaktır. Ve üreticilerin ürünün başında mutlaka bulunması gerekmektedir.

Toprak Mahsullerine ürün verecek üreticilerimizin yukarıda sayılan hususlara dikkat göstererek detaylı bilgi için en yakın ofis şube müdürlüğü yada internet ortamında "www.tmo.gov.tr" veya "randevu.tmo.gov.tr" adreslerini ziyaret etmeleri gerekmektedir.

Tarımsal Sularda Nitrat Kirliliğine Sıkı Takip

Azot, bitkilerin gelişimi için elzem olmakla birlikte bitkiye ihtiyacından fazla verildiğinde toprakta birikerek nitrate dönüşür. Sularda çeşitli nedenlerden dolayı yüksek miktarlarda bulunabilen nitrat ise hem insanlar hem de ekosistem için büyük risk oluşturmaktadır. Bu bağlamda İl Müdürlüğümüz tarafından, sorumluluk alanımızdaki sularımızdan düzenli aralıklarla numuneler alınarak nitrat kirliliği takip edilmektedir.

Çalışmaları inceleyen Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürümüz Nail KIRMACI konu ile ilgili açıklamasında şunları söyledi: "Bildiğimiz gibi nitrat suda iyi çözünen bir maddedir ve yağmur sularıyla yıkanma suretiyle yeraltı ve yerüstü sularına karışarak taşınır. Yapay gübrelerin dışında hayvansal atıklar da önemli bir nitrat kaynağıdır. Uygun ortamlarda depolanmayan bu atıklar yağmur sularıyla yıkanarak sularımızı kirlendirir.

Topraktaki aşırı nitrat bitki bünyesinde de birikebilir. Bu bitkilerin veya nitrat ile kirlenmiş suların tüketilmesi nitratın insan bünyesine geçmesine neden olur. Vücuda alınan nitrat bozunuma uğrar ve hemoglobine bağlanarak kanda oksijen taşınmasını engeller. Bu olay özellikle çocuklarda mavi bebek sendromuna neden olduğu gibi, ayrıca kansorejen etkilere yol açan nitrozaminlere de dönüşür.

Mevzuatımızdaki 'Tarımsal Kaynaklı Nitrat Kirliliğine Karşı Suların Korunması Yönetmeliği'ne göre; sulardaki

nitrat için sınır değer 50 mg/L'dir. Bu çerçevede yüzey sularından her ay yeraltı sularından üç ayda bir olmak üzere numuneler alınıp nitrat miktarının tespit edilmesi gerekmektedir. İlimizde 43 yüzey, 23 yeraltı olmak üzere toplam 66 numune noktamız bulunmakta ve analizleri İl Müdürlüğümüze bağlı mobil laboratuvarda gerçekleştirilmektedir.

Ayrıca analiz cihazı bulunmayan Ordu iline de her ay gidilerek Ordu'daki suların kontrolü de yapılmaktadır. 2017 yılında Samsun'da 873, Ordu'da 360 olmak üzere toplam 1.233 analiz gerçekleştirilmiştir. Bu vesileyle yinelemek isterim ki halkımızın sağlığı her zaman ilk önceliğimizdir."

Gıda Kontrol Hizmetleri

Ramazan Ayında da Hız Kesmedi

Müdürlüğümüz Gıda ve Yem Şubesinde titizlikle yürütülen gıda denetim hizmetleri, Ramazan ayı nedeniyle sıklaştırılmıştır. Bu konuda bir açıklama yapan İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürümüz Nail KIRMACI, gıda denetimleri ile ilgili yaptığı açıklamada şunları söylemiştir:

“İl ve İlçe Müdürlüklerimiz, 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı Gıda ve Yem Kanunu doğrultusunda gıda işletmelerine yönelik; gerek rutin olarak, gerekse ihbar ve şikâyet üzerine denetim ve kontrolleri Ramazan ayında da titizlikle yürütülmüştür. Öncelikle 2017 yılına baktığımızda; Samsun ili genelinde bulunan 11.124 adet gıda işletmesinde 16.533 denetim yapılmış ve 143 adet idari para cezası kararı karşılığında toplam 968.572 TL idari para cezası uygulanmıştır.

2018 yılına geldiğimizde ise; geride bıraktığımız Nisan ayı sonuna kadar 6.549 gıda işletmesi denetlenmiştir. Bu denetimler neticesinde, 35 adet idari para cezası kararı karşılığında toplam 232.590 TL idari para cezası uygulanmıştır. Yapılan bu denetimlerde, 1.032 adet gıda numunesi alınmıştır. Vatandaşlarımız tarafından 2018 yılı içerisinde Alo 174 Gıda hattına yapılan ihbarlar neticesinde 259 bildirim alınmış olup, yapılan denetimlerde olumsuzluk tespit edilmesi sonucunda 12 işletmeye idari para cezası uygulanmıştır.

Dönerci Esnafına Yoğun Denetim

Ramazan ayı boyunca Samsun İli genelinde toplam 265 adet döner satışı yapan lokanta denetlenmiştir. Kırmızı et ve kanatlı eti ile döner hazırlanmasında dikkat edilmesi gereken bazı çok önemli hususlar vardır. Dönerlerde kullanılan kırmızı ve kanatlı etlerin mutlaka onaylı bir kesimhaneden, mühürlü karkas şeklinde veya onaylı bir parçalama tesisinden ambalajlanmış

ve etiketlenmiş bir şekilde temin edilmesi gerekmektedir.

Pide ve Ekmek Fırınlığının Denetimleri

İlimiz genelinde ekmek ve ekmek çeşitleri üretimi yapan işletmelerde Müdürlüğümüz gıda kontrol görevlileri tarafından Ramazan ayı içerisinde 244 denetim yapılmıştır. İşletmelerin alması gereken belge, işyerinin asgari teknik

ve hijyenik şartları, üretim şartları, ürünlerin vasıfları, etiket bilgileri, saklama koşulları, gerekli hallerde numune alınması doğrultusunda kontroller yapılmıştır.

İl Müdürlüğümüz gıda kontrol görevlileri tarafından gıda denetim hizmetleri titizlikle devam etmektedir. Vatandaşlarımızın sağlığı için herhangi bir şüphe durumunda dahi Alo Gıda 174 hattını arayarak ihbarda bulunmaları gerekmektedir. Çünkü en iyi denetçi tüketicidir.”

Kenevir Yetiştiriciliği Konulu Hizmet İçi Eğitim Çalışması Tamamlandı

29 Eylül 2016 tarih ve 29842 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanan yönetmelik ile 19 ilde üretim alanları belirlenmiş olan kenevir konusunda İl Müdürlüğü ve İlçe Müdürlüklerinde çalışan konu sorumlusu teknik elemanlar için düzenlenen hizmet içi eğitim çalışması tamamlanmıştır.

Samsun, uzunca zamandır ruhsatlı üretim yapılan tek il olma özelliğini korumakla birlikte, 2018 yılında farklı illerde de üretim yapılacağı bildirilmiştir. Samsun'da lif (elyaf) ve tohum amaçlı üretim yapılmakta olup; mevcut yönetmelik bunlar dışındaki amaçlar için üretime izin vermemektedir.

İlimizde 2018 yılı elyaf veya tohum amaçlı üretim için 59 dekar alanda tohum 54 dekar alanda elyaf amaçlı toplam 113 dekar alanda üretim için ekimler tamamlanmıştır. Üretim; gerçekleşeceği ilçede İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü ve kolluk güçleri kontrolünde yapılacak olup bunun dışındaki ilçelerden üretim izni için müracaat olmamıştır.

Konu ile ilgili düzenlenen hizmet içi eğitim çalışmasında;

- Kenevir Yetiştiriciliği ve Kontrolü Hakkında Yönetmelik Hükümleri İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü Tarla Bitkileri Bölümü'nde görevli Ziraat Mühendisi Fatmagül KAVUT,
- Kaçak Kenevir İle Etkin Mücadele konusu İl Emniyet Müdürlüğünde Görevli Şube Müdürü Tolga BOSTANCI ile İl Jandarma Komutanlığında görevli koordinatör J.K. Bçvş. Erdinç KÖSE,
- Kenevir Tarımı ve Morfolojisi hakkındaki bilgiler ise 19 Mayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri

Bölümü'nde görevli Doç. Dr. Selim AYTAÇ tarafından katılım sağlayan personele bilgi verilmiştir.

Eğitim çalışmasının öğleden sonraki kısmında ise üretim izinli alanlarda konu sorumlusu teknik elemanlar için düzenlenen teknik incelemede tarlalarda uygulamalı olarak Doç. Dr. Selim AYTAÇ tarafından personele bilgi verilmiştir.

Konu ile ilgili olarak İl Müdürü Sayın Nail KIRMACI yaptığı açıklamada; "Tarihi Çin'in en eski tarihine; Anadolu'da Evliya Çelebi'ye kadar uzanan kenevir bizim kültürümüzde özellikle Anadolu da halen kullanılan bir bitkidir. Tohumundan lifine aslında efsane bir bitki olan kenevir aynı zamanda dünyada ve küreselleşmenin etkisiyle ülkemizde de gündem oluşturmaktadır.

İlimiz için 1 Nisan 2018 tarihinden itibaren izinli üreticiler dışındaki her ne amaç için olursa olsun yetiştiriciliği yapılan kenevir YASA DIŞIDIR. Ayrıca 19 Mayıs Üniversitesi ve Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nün de araştırma amaçlı projeleri 2016 yılından itibaren halen devam etmekte olup elyaf amaçlı üretim için gerekli olan düşük THC oranlı yani 'Endüstriyel Kenevir' tohumluk tescillerini beklemekteyiz.

İl Müdürlüğü olarak hedefimiz; üreticilerimizin yönetmelik hükümlerine uygun biçimde üretim alanlarını önceki yıllarda olduğu gibi binli rakamlara çıkarabilmek, zaten var olan bir kültürü çocuklarımıza gençlerimize aktarabilmek, kırsaldan kente kaçışın hızını kesebilmektir. Kenevir konusunda koordineli çalıştığımız Üniversitemiz hocalarına, kolluk güçlerimize ve ilçedeki sorumlu arkadaşlarımıza konu ile ilgili bize verdikleri destekten dolayı teşekkür ediyoruz." dedi.

Tarımsal Kuraklık İl Kriz Merkezi Komisyonu Değerlendirme Toplantısı

Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı çerçevesinde; Samsun İli Tarımsal Kuraklık İl Kriz Merkezi Sayın Vali Yardımcımız Dr. Hakan KUBALI'nın başkanlığında 11 Nisan 2018 Çarşamba günü İl Müdürlüğümüz toplantı salonunda yapılmıştır. Vali Yardımcımız Dr. Hakan KUBALI komisyon üyelerine açılış konuşması yaparak toplantıyı başlatmıştır. KUBALI yaptığı konuşmada; "Şüphesiz iklim değişikliklerinden en fazla etkilenen, doğaya bağlı olarak sürdürülen tarımdır. Kuraklıkla başa çıkmak için su havzalarının ve tarım alanlarının korunması büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda yağmur suyunun toprakla buluşmasını engelleyecek uygulamalardan uzak durmak gerekir. Su ve sulama olmadan, tarımsal üretimde artış sağlamak mümkün değildir. Türkiye'de tarımda kullanılan suyun büyük bir kısmı yanlış sulama teknikleri ve taşıma sırasındaki kayıplar nedeniyle boşa harcanmaktadır. Artan kuraklık tehlikesine karşı toprak yönetimi ve sulama ile ilgili çözümler üretilmelidir. 'Kuraklık Eylem Planı' sadece kuraklık olan yıllarda alınacak önlemleri değil, kuraklık olmadan önce yağışlı yıllarda alınacak tedbirleri de içermektedir. Hazırlanmış bulunan 2018-2022 dönemini kapsayan 5 yıllık Samsun İli Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Eylem Planı'nın kuraklıkla mücadelede faydalı olacağına inanıyoruz." demiştir.

Açılış konuşmasının ardından toplantının gündem maddelerini sıralayan İl Müdür Yardımcımız Bayram AY; 2017-2018 yılı için buğday ve fındığın durumunu değerlendirip şimdiye kadar kuraklık gözlemlenmediğini belirtmiştir.

Toplantıda; Meteoroloji 10. Bölge Müdürlüğü'nün 2017-2018 tarım yılı yağışları ile diğer iklim verileri, bunların karşılaştırılması ile meteorolojik değerlendirme yapılmıştır. D.S.İ 7. Bölge Müdürlüğü'nün verileriyle Samsun İlinde bulunan barajlardaki son doluluk oranları, sulanabilir alanlar ve bununla ilgili değerlendirmelerin yanı sıra İl Müdürlüğümüzün tarımsal kuraklık ile ilgili genel değerlendirmesi ve temel bitkisel ürünlerin gelişim durumu değerlendirme yapılmıştır. Tarımsal Kuraklık İl yönetiminde yer alan diğer kamu kurumu yetkililerinin görüş ve önerileri de alınarak 2018-2022 Yılı Samsun İli Kuraklık Eylem Planı hazırlanmış olup komisyon onayına sunulmuş ve aşağıdaki kararlar alınmıştır:

1. İl Tarımsal Kuraklık Eylem Planı adımlarının uygulanmasına,
2. Bitkilerin sulanmasında salma sulama yönteminin kaçınılması yönünde kamuoyunun bilgilendirilmesine,
3. Kuraklığa ve sıcaklığa dayanıklı yeni türlerin tespit edilerek veya mevcut türlerde çeşitlerin Araştırma Enstitüsü ile işbirliği içinde çiftçilere anlatılması ve bu şekilde çeşitlerin ekilişlerinin tavsiye edilmesine,
4. Meyvecilikte kuraklığa dayanıklı az su tüketen anaç kullanımı ve münavebeli ekime ağırlık verilmesine,
5. Toprakta bulunan suyun muhafazasını artıran arazi kullanım tekniklerinin yaygınlaştırılmasına yönelik eğitim ve yayım faaliyetlerine ağırlık verilmesine,
6. Yerüstü su depolama tesislerinin tamamlanması ve yer altı su depolarının maksimum beslenme ile en yüksek seviyelerde tutulması için gerekli çalışmaların tamamlanmasına oy birliğiyle karar verilmiştir.

Yem Bezelyesi Demontrasyonu Tarla Günü

25.04.2018 Tarihinde 19 Mayıs İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından, ilçeye bağlı Çandır Mahallesi'nde üretici İrfan KURT' un tarlasında çiftçi şartlarında yetiştirilen Yem Bezelyesi Demontrasyonu sonucu tarla günü etkinliği gerçekleştirilmiştir.

Etkinliğe 19 Mayıs Kaymakamı Yavuz GÜNER, Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Nail KIRMACI, 19 Mayıs Belediye Başkanı Osman TOPALOĞLU, 19 Mayıs İlçesi Ziraat Odası Başkanı Bayram KONUŞ, Samsun Büyükşehir Belediyesi Kırsal Hizmetler Daire Başkanı Mehmet Akif ÖZDEMİR, Şube Müdürleri, İlçe Müdürleri, Şube ve İlçe Müdürlüklerinden Teknik Personeller ve çok sayıda çiftçi katılmıştır.

Törende ilk konuşmayı yapan çiftçi İrfan KURT, yem bezelyesi yetiştirmekten memnun olduğunu ve hayvanların yem bezelyesini severek tükettiğini belirterek yetiştiriciliği yapmasına vesile olan ilçe müdürlüğü personeline teşekkür etmiştir. Akabinde 19 Mayıs Gıda, Tarım ve Hayvancılık Proje Koordinatörü Ziraat Yüksek Mühendisi Halit Kıvanç SEKBAN; "Denemelerini bir yıl önceden yaptığımız ve sonuçlarından memnun kaldığımız yem bezelyesini çiftçilerimize hazırladığımız bu proje kapsamında ektirdik. Yem bezelyesi ekili tarlalarda yaptığımız kontrollerde verimin yüksek olduğunu çiftçilerimizin memnuniyetini gördük. Ayrıca çiftçilerimize yem bitkisi desteklemesi olarak ilçemizde 2017 yılında 127 kişiye toplam 206 bin lira yem bitkisi destekleme ödemesi yapılmıştır. Fiğ ve diğer tek yıllık yem bitkileri desteklemeleri dekara 75 lira olup, 2018 yılı yem bitkisi destekleme başvuruları devam etmektedir" dedi.

Daha sonra 19 Mayıs Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürü Mehmet Gül konuşmasında, "Bu çeşidin,

sade olarak ekilişi yapılabildiği gibi tritikale, arpa, buğday, yulaf çeşitleri ile karıştırılarak da ekimi yapılabilmektedir. Özellikle protein değeri açısından hayvan beslenmesinde önemli yer tutan yem bezelyesinin ilimizde ve ilçemizde yeni bir üretim konusu olmasına karşın, ülkemiz genelinde son yıllarda ekim alanlarının hızla yaygınlaştığını söyleyebiliriz. İlimiz hayvancılığı açısından protein değeri yüksek olan yem bezelyesinin çok önemli bir kaba yem kaynağı olduğu bir gerçektir. Süt sığırcılığında, ekonomik üretim yapmak için kaba yem çok önemlidir ve işletmelerin kaba yem ihtiyacını kendi işletmelerinde üretmeleri gerekmektedir. Kaba yem olarak yem bezelyesi, hem süt hem de et verimine büyük katkı sağlamaktadır" şeklinde konuştu.

Akabinde, Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Nail KIRMACI söz alarak "Projeler dahilinde 2017-2018 üretim yılında yem bitkileri üretimini teşvik amaçlı Yem Bezelyesini Geliştirme Projesi hazırlanmış, proje kapsamında çiftçilerimize dağıtılan tohumluklar Samsun Büyükşehir Belediyesi Kırsal Hizmetler Daire Başkanlığı tarafından desteklenmiştir. Temin edilen tohumlukların tamamı hibe olmak üzere 53 çiftçimize toplam 4 bin kilogram yem bezelyesi tohumu dağıtılmıştır" dedi.

Son olarak söz alan 19 Mayıs İlçe Kaymakamı, Yavuz GÜNER, "Ülkemiz, ilimiz ve ilçemiz tarım ve hayvancılığının geliştirilmesinde en önemli faktörlerden birisi de yem bitkilerinin ekiliş alanı ve miktarının artırılmasıdır. Bu kapsamda Bakanlığımızca Bitkisel Üretimi Geliştirme Projesi ve Çayır Mera Yem Bitkilerini Geliştirme Projeleri uygulamaya konmuştur" dedi. Konuşmaların tamamlanmasının ardından yem bezelyesi ekili tarla geçilerek temsili hasat gerçekleştirilmiştir.

İl Müdürümüz Mera Islah Projelerini Yerinde İnceledi

Bakanlığımızca 2018 yılının Mera Islah yılı olarak kabul edilmesiyle çalışmaları başlatılan, Bafra ilçesi Elifli ve Osmanbeyli Mahallelerinde yürütülen mera ıslah projelerini İl Müdürümüz Nail KIRMACI, Çayır Mera ve Yem Bitkileri Şube Müdürü Namık AKGÜL ve mera teknik ekibi ile birlikte incelemeler yapıldı.

Konu ile ilgili bir açıklama yapan Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürümüz Nail KIRMACI şunları söyledi: "Bafra ilçesi Elifli Mahallesi merası 881 dekar'dır. 444 dekarlık kısmında diken ve çalı kesimi yapılmıştır. Tamamındaki çalı kesimi yapıldıktan sonra yabancı ot ilaçlaması ve gübreleme yapılacaktır. Osmanbeyli Mahallesi merası ise 359 dekar'dır. 257 dekarlık kısmında diken ve çalı kesimi yapılmıştır. Tamamındaki çalı kesimi yapıldıktan sonra suni mera tesisi (sürüm-gübreleme-ekim) yapılacaktır".

İl Müdürümüz Nail KIRMACI, yapılan ıslah çalışmalarında çalı temizliğinin yüksek maliyetli

olduğunu belirterek; "Mera kullanıcıları olan çiftçilerimiz bizden aldıkları güçle meralarına, yaylalarına, otlak ve çayırlarına sahip çıksın, değer versin, iyileştirmek için ıslah etsin." dedi.

İlimizde Mera Islah ve Amenajman Projeleri

4342 sayılı Mera Kanununun 1. ve 18. Maddesi gereği İlimizde Mera Islah ve Amenajman Projeleri yürütülmektedir. İlimizde 2004 yılından bu yana 20 mahallemizde toplam 32.482,10 dekar mera alanında Mera Islah ve Amenajman Projesi tamamlanmıştır.

İl Müdürlüğümüz tarafından 32.482,10 dekar alanda tamamlanan Mera Islah ve Amenajman projesine ilaveten, halen devam eden projelerimiz tamamlandığında yaklaşık 40.000 dekar alanda mera ıslahı yapılmış olacaktır.

İlimizde yürütülmekte olan 19 Mayıs İlçesi Engiz Mahallesi Mera Islah ve Amenajman Projesi, Bafra İlçesi

İlimizde halen devam eden Mera Islah ve Amenajman Projeleri;

Elifli Mahallesi Mera Islah ve Amenajman Projesi ve Bafra İlçesi Osmanbeyli Mahallesi Mera Islah ve Amenajman Projelerinin çalışmaları yerinde incelenmiştir. İl Müdür Yardımcısı Bayram AY ile Engiz mahalle muhtarı Aziz UZUN devam eden çalışmalar hakkında görüşmelerde bulunmuşlardır.

İl Müdür Yardımcısı Bayram AY; mera ıslah projelerinin hayvancılığımızın gelişmesi için önemine değinerek, mera ıslah projelerinin sürdürülebilirliği, yönetimi ve mera yönetim birliklerinin görevleri hakkında Engiz mahalle muhtarı Aziz UZUN ile istişarelerde bulunmuştur.

İlçesi	Mahallesi	İşbirliği	Islah Edilecek Proje Alanı (da)	Proje Başlama Yılı	Proje Bitiş Yılı
Bafra	Elifli	TAGEM	881,697	30.01.2014	30.01.2019
Çarşamba	Epçeli-Karakulak Turgutlu	TAE+ÜNİ	660,449	30.01.2015	30.01.2019
Vezirköprü	Pazarcı	TAE+ÜNİ	536,587	30.01.2018	30.01.2020
19 Mayıs	Engiz	TAE+ÜNİ	819,100	30.01.2018	30.01.2021
Ladik	Daldere	TAE+ÜNİ	370,701	30.01.2018	30.01.2020
Bafra	Osmanbeyli	TAE+ÜNİ	359,200	30.01.2018	30.01.2021
Havza	Şeyhsafi	TAE+ÜNİ	396,300	30.01.2018	30.01.2021
Bafra	Emenli	TAGEM	2.301,350	30.01.2018	30.01.2023
Kavak	Dura	TAE+ÜNİ	400,374	30.03.2018	30.01.2020
Havza	Çayırözü	TAE+ÜNİ	247,40	30.03.2018	30.01.2020
Bafra	Kaygusuz	TAE+ÜNİ	430,366	30.03.2018	30.01.2021
	TOPLAM		7403,524		

Tarımda Güvenli Makine Kullanımı Paneli

İl Müdürümüz Nail KIRMACI, tarım alet ve makinelerinin amaca uygun, verimli ve en az riskle kullanılmasının, kullanıcı faktörüne bağlı olduğunu dikkat çekmektedir. Kullanıcının iş güvenliği ve sağlığı bakımından belirli kurallara uymaması kendi sağlığını da tehlikeye sokacaktır. Üretilen tüm alet ve makinelerin bu bağlamda emniyet önlemleri en üst düzeyde olmasına karşın zaman zaman kullanıcı hatasına bağlı iş kazalarında kullanıcının yaşam, organ ve zaman kaybına neden olmaktadır.

Tüm bu olaylara dikkat çekmek ve mekanizasyondan kaynaklanan sorunları en aza indirmek amacıyla, 'Karayolu Trafik Güvenliği Stratejisi ve Eylem Planı' kapsamında; 14.05.2018 tarihinde İl Müdürlüğümüz toplantı salonunda 'Tarımda Güvenli Makine Kullanımı' konulu panel düzenlenmiştir. Trafik kazalarından kaynaklanan can kayıplarının azaltılmasını hedefleyen panele panelist olarak Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Makineleri Bölümü'nden Doç. Dr. Yeşim Benal ÖZTEKİN 'Tarım Makineleri Kaynaklı Kazalar ve Önlenmesi' konulu, Samsun İl Jandarma Komutanlığı Trafik Şube Müdürü J. Astsb. Kd. Bçvş. Serdar SİLAY 'Karayollarında Traktör ve Tarım

Makinelerinin Kullanımı ve Yaşanan Kazalar' konulu, İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'müzden Zir. Müh. Cemalettin ARSLAN 'Samsun'da Tarım Alet ve Makine Potansiyeli' konulu, Çarşamba İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'müzden Yük. Zir. Müh. İsmail YILDIZ 'Samsun İli Pat Pat Kullanımı ve İş Güvenliği' konulu sunumları ile katılmışlardır.

Biçerdöver Operatörleri Yetiştirme Kursu

Biçerdöverle hasatta dane kaybını en alt seviyelere indirebilmek için İl Müdürlüğümüz ve Bafra Halk Eğitim Müdürlüğü ile yapılan protokol ve işbirliği çerçevesinde 04 Nisan-06 Mayıs 2018 tarihleri arasında Bafra İlçesinde "Biçerdöver Operatörü Yetiştirme Kursu" gerçekleştirildi. Biçerdöver Operatörü Yetiştirme Kursu toplamda 78 saat olup, İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğümüz teknik elemanları tarafından teorik ve uygulama dersleri verilmiştir. 13.05.2018 tarihinde yapılan yazılı ve direksiyon sınavını başarıyla tamamlayan

18 kursiyer sertifika almaya hak kazanmıştır.

Dane kaybını en alt seviyeye indirebilmek için öncelikle biçerdöverlerimizi belgeli operatörlere teslim etmeliyiz. Bunun için de İl Müdürlüğü olarak talep gelen ilçelerde, İlçe Halk Eğitim Müdürlüğü ile yapılan protokol çerçevesinde 'Biçerdöver Operatörleri Yetiştirme Kursları' açmaktayız. 2001-2018 yılları arasında açtığımız kurslarla toplamda 763 kişi eğitimden geçirilerek 'Biçerdöver Operatörü' olmaya hak kazanmıştır.

2018 Yılı

Bireysel Sulama Hibe Sözleşmeleri İmzalandı

Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğümüzce Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Kapsamında Bireysel Sulama Sistemlerinin Desteklenmesi 2018 Yılı 14. Etap için yapılan başvurulardan Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünce Hibe Desteği Almaya Hak Kazanan 58 Bireysel sulama proje sahibi bulunmaktadır.

Havza İlçesinde gerçekleştirilen Bireysel Sulama Sistemleri Hibe Sözleşmesi imza törenine katılan Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürü Sayın Nail KIRMACI; suyun tarım için olmaz ise olmaz olduğunu vurgulayarak; "Son yıllarda tarım konusunda Samsun'da ciddi gelişmeler ve proje

artışları olmuştur. Bunda öncelikle İl Müdürlüğümüzün bu konu üzerinde ciddiyetle durması ve mümkün olduğunca çok çiftçimizin bu desteklerden faydalanmasını sağlamak için yaptığı çalışmalar etkili olmuştur. Bunun doğrultuda Bakanlığımız Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün uygulamış olduğu Bireysel Sulama Projelerinin Desteklemesi Hakkındaki Tebliğ kapsamında ilimizde 41'i Havza'lı olmak üzere 58 sulama projesi sahibi çiftçimizle sözleşmelerin imzalanmaya başladık." dedi.

Ayrıca İl genelinde hazırlanan 58 projenin toplam maliyetinin 983.945 TL, hibe desteğinin İSE 491.977 TL olduğunu belirten KIRMACI; bu projelerle tarımsal üretimin artmasının hedeflendiğini ifade etmiştir.

Mısır Yetiştiriciliği ve Silaj Yapımı Çalışmalarımız Sürüyor

İl Müdürlüğümüzün; sertifikalı tohum kullanımının artırılması, üretimde ülke ortalamasının üzerine çıkabilmek, kurağa mukavemetli çeşitlerin kullanıldığı, münavebenin temel gösterge olarak ele alındığı, havza bazlı destek planlaması yapılarak yağlı tohum üretim alanını artırmak, üretici bilinci ve farkındalıkla ülkesel ihtiyaçlarımızı karşılamak ve dışa bağımlılığı azaltmak amacıyla 9 ilçemizde 4680 kg dane mısır ve silajlık mısır tohumluk dağıtımı yapılmıştır.

İl genelinde ekim tarihleri de dikkate alınarak, Havza,

Vezirköprü, Kavak, Çarşamba, İlkadım, Alaçam, Bafra ve Yakakent ilçelerinde; dağıtımı yapılan çeşitlerin genel özellikleri, mısır yetiştiriciliğinde tarla hazırlığı ve genel yetiştiricilik bilgileri, mısırdaki hastalık ve zararlılar ile bunlarla entegre mücadelede dikkat edilecek hususlar, silaj yapımı ve silaj yapımında doğru bilinen yanlışlar gibi konularda İl Müdürlüğümüz Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürlüğü Tarla Bitkileri Birimi, Çayır ve Mera Şube Müdürlüğü Yem Bitkileri Birimi ve tedarikçi firma yetkilisi Zir. Müh. Arif ŞEHİTOĞLU'nun katılım sağladığı bir dizi "Üretici Bilgilendirme Çalışması" tamamlandı.

Konu ile ilgili olarak İl Müdürümüz Nail KIRMACI şunları söyledi: "Yapılan çalışmada temel hedefimiz üreticinin bildiği konularda yenilikleri ve değişimleri fark edebilmesini sağlamaktır. Özellikle hayvancılığın gelişmesinde oldukça önemli rol oynayan "Silaj Yapımı"nın belirlenen ilçelerde de yaygınlaştırılmasını istiyoruz. Tohumluk dağıtımı yapılan çeşitli ilçelerden Vezirköprü İlçesinde Bahçekonak, Havza İlçesinde Şeyhkoyun köylerinde olmak üzere toplam 151 üreticiyle gerçekleştirilen çalışmaların takipçisi olmakla birlikte, İl Müdürlüğü olarak bu kapsamdaki çalışmalarımızın devam edeceğini bildirmek isterim."

Hayvan Hastalıkları ile Mücadele Toplantısı Yapıldı

İl Müdürlüğümüz Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği Şube Müdürlüğünce 2017 yılında ilimizde 'Hayvan Hastalıkları ile Mücadele ve Hayvan Hareketlerinin Kontrolü' amacıyla yapılan çalışmalar değerlendirilerek, 2018 yılında yapılması gereken çalışmaların planlaması yapıldı. İl Müdürümüz Nail KIRMACI'nın başkanlık ettiği toplantıya İl Müdür Yardımcısı, İlçe Müdürleri ile İl ve İlçe Müdürlüklerinde görev yapan veteriner hekimler katıldı. Açılış konuşmasını yapan İl Müdürü Nail KIRMACI 2018 yılının Bakanlığımız tarafından 'Hayvan Hastalıkları ile Mücadele ve Buzağı Kayıplarının Önlenmesi Yılı' ilan edildiğini ve bu kapsamda hastalıklarla daha etkin bir mücadele programı yürütüleceğini belirtti. KIRMACI 2017 yılının hayvan hastalıkları ile mücadele açısından başarılı bir yıl olarak geride kaldığını söyleyerek çalışmalarından dolayı veteriner sağlık çalışanlarına teşekkür etti.

Toplantıda, Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği Şube Müdürü Turgut GÜLER, ilimiz hayvancılığının Türkiye'deki durumunu anlatan 'Seçilmiş Göstergelerle Samsun Hayvancılığı' başlıklı sunumu yaptı. Toplantı veteriner hekimler Sabri AKMAN, Emre BEKTAŞ ve Ekrem TURAN'ın Şube Müdürlüğü faaliyetleri ile ilgili sunumları ve soruların cevaplanması ile sona erdi.

2018 Gıda Kontrol Görevlileri Hizmet İçi Eğitim Toplantısı

İl Müdürlüğümüz Gıda ve Yem Şube Müdürlüğü tarafından organize edilen 2018 Gıda Kontrol Görevlileri Hizmet İçi Eğitim Semineri Zirai Karantina toplantı salonunda 04.05.2018 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Seminere İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürü Nail KIRMACI, İl Müdür Yardımcısı Bekir KARAOSMANOĞLU, Gıda ve Yem Şube Müdürü Semra GÜLTEN, Gıda ve Yem Şube Müdürlüğü ve İlçe Müdürlüklerinde görevli kontrol görevlileri katılmışlardır. Açılış konuşmasında İl Müdürümüz Nail KIRMACI, "Tarlardan sofraya güvenilir gıdanın temini ve arzından sorumlu kamu otoritesi Bakanlığımız ve İl Müdürlüğümüzdür. Bu kapsamda 12 bin işletmemizde 17 binin üzerinde

denetim gerçekleştirdik. Güvenilir gıdanın son tüketiciye ulaşmasında gıda kontrolörlerimize büyük sorumluluk düşmekte, bu görevi yaparken hassas davranılması gerekmektedir. Yapılan başarılı çalışmalardan dolayı gıda kontrolörü arkadaşlarımıza teşekkür eder, başarılarının devamını dilerim." dedi.

Gıda ve Yem Şube Müdürlüğünde görevli konunun uzmanı gıda kontrol görevlileri tarafından Yem Hijyeni ve Mevzuatı, Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliği, Et ve Et Ürünleri Tebliği, Numune Alma ve Prosedürleri, Gıda Zehirlenmeleri Prosedürü, Ekmek Tebliği ve Takviye Edici Gıdalar konusunda bilgilendirme yapıldı.

Göl ve Göletlerimize 100 Bin Adet Yavru Balık Bıraktık

Bakanlık olarak yürütülen 'İç Su Kaynaklarının Balıklandırılması Projesi' kapsamında ilimiz göl ve göletlerini balıklandırma çalışması yapılmıştır. Konu ile ilgili bir açıklama yapan İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürümüz Nail KIRMACI; su ürünleri kaynaklarımızın ve su ürünlerinin sürdürülebilir kullanılması, gelecek nesillere miras olarak bırakılmasının sağlanabilmesi, deniz ve iç sularımızdaki su ürünleri stoklarının takviyesi amacıyla ilimiz sınırları içerisinde bulunan göl ve göletlere toplam 100.000 adet yavru pullu sazan balığı bırakıldığını, balıklandırma çalışmalarında özellikle amatör balıkçıların avcılıkta yararlanabileceği su kaynaklarını tercih ettiklerini kaydetti.

Proje kapsamında, Bakanlığımıza bağlı Akdeniz Su Ürünleri Araştırma, Üretim ve Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü Kepez Üretim Tesisleri'nde 5 milyon adet

yavru Sazan balığı üretilmiştir. Enstitü tarafından üretilen bu yavru balıklardan 100.000 adeti İl Müdürlüğümüz ekiplerince teslim alınarak Çarşamba' da Aynalı Göl'e 10 bin, Vezirköprü'de İncesu, Narlısaray ve Bahçekonak Göletlerine toplamda 10bin, Ladik'te 19 Mayıs Göleti'ne 5 bin, Havza'da ise Bekdiğin, Cevizlik ve Dereköy Göletlerine 75 bin adet olmak üzere iç sularımıza uygun bir şekilde bırakılmıştır.

Ayvacak'ta Öğrencilere Organik Fındık Üretimi Eğitimi

Samsun İli Ayvacık İlçemize bağlı köylerde 'Organik Fındık Üretiminin Yaygınlaştırılması ve Eğitimi Projesi' ; yörede organik fındık üretimi yapan çiftçilerin sayısının artırılması, organik fındık tarımı sırasında eksik yapılan uygulamaların tamamlanması, yanlış yapılan uygulamaların düzeltilmesi veya hiç yapılmayan uygulamaların hatırlatılması ile fındık zararlıları için organik ilaçların hazırlanması gibi hedefleri kapsamaktadır.

Projede ayrıca; gelecek nesilleri korumak, kimyasalların insanlar, çevre ve hayvanlar üzerindeki olumsuz etkilerinden korunmak, ekolojik koşulları göz önüne alarak doğal yollarla uzun dönemde toprak verimliliğini sağlamak, tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliğini azaltmak, toprak ve genetik

kaynak erozyonunu önlemek, su miktar ve kalitesini korumak, yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanmak ve enerji tasarrufu yapmak, üretici ve tarımsal işletmelerde çalışan insanların sağlığını korumak, küçük çiftçilerin güvenliğini üretim döngüsü veya gelir düzeylerini arttırmak suretiyle sağlamak, ekonomiyi desteklemek, doğal floranın korunması sonucuyla eko-turizmin gelişmesine katkı sağlamak, sağlıklı ve besin kalitesi yüksek ürün elde etmek de hedefler arasındadır.

Etkinlik kapsamında; geleceğimizin teminatı olan ilköğretim çağındaki 1.Kademe 65 ve 2.Kademe 123 öğrenciye, organik üretim-tüketim bilincinin yerleştirilmesi amacıyla Ayvacık İlçesi Atatürk İlköğretim Okulu'nda bir dizi sunu-sinevizyon gösterimi yapıldı. Etkinlik sonunda ise öğrencilere kalem kutusu ve şapka hediye edildi.

21 Mayıs

Dünya Süt Günü

14 Mayıs

Dünya Çiftçiler Günü

Dünya Süt Günü nedeniyle açıklama yapan İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürü Sayın Nail KIRMACI yaptığı açıklamada: "Süt hakkında toplumu bilinçlendirmek ve tüketimin artmasını teşvik etmek amacıyla her yıl 21 Mayıs tarihi "Dünya Süt Günü" olarak kutlanmaktadır. Birleşmiş Milletler Uluslararası Sütçülük Federasyonu'nun 1956 yılında bütün üye ülkelerde kutlanması kararı aldığı "Dünya Süt Günü", 1991 yılında ülkemizde de kabul edilmiştir. 21 Mayıs Dünya Süt Günü'nün içinde bulunduğu 21 - 28 Mayıs tarihlerini kapsayan hafta da "Süt Haftası" olarak kutlanmaktadır.

Sağlıklı bir yaşamın temel gereksinimlerinden biri olan, sütün, yeteri kadar tüketiminin yanı sıra sağlıklı olanının tüketilmesi de çok önemlidir. Bu nedenle süt tüketiminde sokak sütü yerine ambalajlı sütün tercih edilmesi gerekmektedir. Yapılan araştırmalarda uzun ömürlü sütlerin doğal olmadığı için sağlıksız olduğu inancının çok yaygın olduğu görülmüştür. Bu inancın aksine Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından onay almış işletmelerde üretilen, 'Kalite' ve 'Gıda Güvenliği' denetiminden geçmiş ambalajlı süt ve süt ürünleri, insan sağlığına zararlı mikroorganizmalar içermez, muhafaza koşullarına uyulduğu takdirde son kullanma tarihine kadar tazeliğini korur." dedi.

Uluslararası Tarım Üreticileri Federasyonu'nun kuruluş günü olan 14 Mayıs, yalnız ülkemizde değil kuruluşa üye bütün ülkelerde Dünya Çiftçiler Günü olarak çeşitli etkinlikler çerçevesinde kutlanmaktadır.

Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürümüz Nail KIRMACI yayınladığı mesajda: "Ülkemiz tarımsal nüfusun yoğunluklu olarak yaşadığı bir coğrafya üzerindedir. Düşünün ki çiftçinin ve köylünün olmadığı bir ülkede, tüm tarım ürünleri ve hayvansal ürünlerin fabrikalarda

üretilebilmesi, insanoğlunun geldiği en son nokta olan 21. Yüzyıl teknolojisiyle bile mümkün müdür? Elbette ki hayır. Öyleyse çiftçimizin kıymetini bilmek, hak ettiği saygıyı göstermek ve tarım camiası olarak görevimizin gereği olan desteği kendilerine vermek durumundayız. Bundan onur duyarız.

Ülkemizde, toplam istihdamın büyük bir bölümünü oluşturan tarım sektöründe, önceki dönemlere göre azalmış da olsa halen bir takım sıkıntıların yaşandığı bilinen bir gerçektir. Bakanlığımız, ülkemiz çiftçisinin sorunlarını çözmek, gelir düzeylerini artırmak, kaliteli ve sağlıklı ürün yetiştirmek amacıyla, ilgili kurum ve kuruluşlarıyla her geçen gün yapılan çalışmalarını artırmaktadır. Bu bağlamda biz tarım çalışanları; yaşımız, konumumuz, unvanımız her ne olursa olsun, çiftçilerimizi tarımsal bilgi anlamında desteklemekle mükellef olduğumuzu kabul etmekle birlikte, bir yandan da onlardan öğreneceğimiz çok şey olduğunun nezaket ve bilinciyle hizmet etmekteyiz.

Dünya Çiftçiler Günü olan 14 Mayıs'ın, çiftçilerimizin her yönden gelişmesine olumlu katkılar sağlamaya vesile olacağı inancıyla tüm çiftçilerimizin bu anlamlı gününü en içten duygularla kutluyorum. Gününüz kutlu, ürününüz bol ve bereketli olsun."

Vezirköprü İlçemizdeki Genç Çiftçilere Ziyaret

İlimiz Vezirköprü İlçesinde, 2016 ve 2017 yıllarında genç çiftçi projesi kapsamında Örtüaltında Sebze Yetiştiriciliği Projesi yürüten genç çiftçiler ziyaret edildi. Ziyaret İlçede örtüaltı yetiştiriciliğinin ön planda olduğu Yukarı Narlı Mahallesi'nde bulunan 4 genç çiftçiye ait proje alanında gerçekleştirildi.

Ziyarette İl Müdür V. Bayram AY; projenin Bakanlığımızın en isabetli projelerinden biri olduğunu, istatistiklere göre bir kişinin istihdam maliyetinin 200.000 TL olduğu tarım sektöründe 30.000 TL ile kırsalda genç çiftçilerin istihdam edildiğini bildirdi. Genç çiftçilerden üretimleri hakkında bilgi alan İl Müdür V. Bayram AY, çiftçilerin ürettiklerini satma konusunda problem yaşamamalarından dolayı memnuniyet duyduklarını dile getirdi.

Süt Çiftliklerine Ari İşletme Sertifikası Veriliyor

İlimiz Bafra İlçesi Sürmeli Mahallesinde faaliyet gösteren Birlik Tarım işletmesi Hastalıktan Ari İşletmeler için Sağlık Sertifikası aldı. Ari İşletme Sertifikası İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürümüz Nail KIRMACI tarafından şirket yetkililerine teslim edildi. İl Müdürü Nail KIRMACI, Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği Şube Müdürü Turgut GÜLER ile işletmeyi ziyaret etti.

Sertifika tesliminde ilimizdeki ari işletmelerin çoğalmasından duyduğu memnuniyeti belirten İl Müdürü KIRMACI; "2017

yılında ilimizde süt üreticilerine yaklaşık 1 milyon TL destekleme ödendi. Bakanlığımız tarafından Hastalıktan Ari İşletme ve Onaylı Çiftlik Sertifikası alan işletmelere hayvan başına 530 TL destekleme ödemesi yapılmaktadır. Aynı zamanda Çiğ

Sütün Arzına Dair Tebliğ kapsamında tüketiciye arz edilecek olan çiğ sütün bu işletmelerde üretilmesi şartı bulunmaktadır" dedi. İl Müdürü Nail KIRMACI sertifikaların tesliminden sonra işletmede incelemelerde bulunarak çiftlik ve süt üretimi hakkında bilgiler aldı.

Küçükbaş Hayvan Yetiştiricilerine Destek

İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürü Nail KIRMACI, küçükbaş hayvan yetiştiricilerine ödenmek üzere 3.102.575 TL tutarındaki 'Anaç Koyun Keçi Desteklemesi' hak edişinin Bakanlığa gönderildiğini belirtti.

Hayvancılık desteklemesi kapsamında anaç koyun keçi başına 20 TL destekleme ödendiğini söyleyen İl Müdürü Nail KIRMACI: "2017 yılında Anaç Koyun Keçi

Desteklemesi kapsamında 1.454 yetiştirici desteklemeden yararlanmış olup, 124.103 adet anaç koyun keçiye ödenen destekleme miktarı ise toplam 3 milyon 102 bin 575 TL'dir" dedi.

Küçükbaş hayvan yetiştiricilerine desteklemelerin 2018 yılında da devam edeceğini belirten İl Müdürü Nail KIRMACI, konuşmasının devamında; "Yetiştiricilerimizin bir mağduriyet yaşamaması

için işletmelerindeki hayvan hareketlerini zamanında İlçe Müdürlüklerine bildirmeleri ve programlı aşılamalarını aksatmadan yaptırmaları gerekmektedir." dedi.

Geleneksel Futbol Turnuvarımız Sona Erdi

İl Müdürlüğümüzün geleneksel olarak 4.'sünü tertip ettiği futbol turnuvası ilk maç olan Bafra İlçe Müdürlüğümüz ile Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu arasında oynanan maç ile başladı.

İl Müdürümüz Nail KIRMACI; "Geleneksel olarak tertipleğimiz futbol turnuvasında amacımız Samsun'da Bakanlığımıza bağlı kurum ve kuruluşlarla olan diyalogumuzu artırarak personellerin kaynaşmasını

temin etmektir. Bu vesile ile turnuvaya katılan tüm Bakanlık kurum ve kuruluş idarecilerine ve personellerine başarılar dilerim." dedi.

Maçın başlama vuruşunu İl Müdürümüz Nail KIRMACI ve İl Koordinatörü Dr. Bülent TURAN yaptı ve karşılaşma TKDK'nın 3-2 lik üstünlüğü ile bitti. Yapılan karşılaşmalar sonucunda Bafra İlçe Müdürlüğü ile finale kalan Çarşamba İlçe Müdürlüğü penaltılarda ipi göğüsleyen takım oldu.

2. Geleneksel Türk Sanat Müziği Bahar Konserimiz

İl ve İlçe Müdürlüklerimizdeki personellerimizden oluşan Türk Sanat Müziği Korusu, koro ve solo olarak Avni Anıl besteleri ve diğer Türk Sanat Müziği eserlerinden oluşan repertuarı ile, kurumsal aidiyet hisleri ve sanat dolu bir konser gerçekleştirmiştir.

20 Nisan 2018 tarihinde, Atakum Sanat Merkezi Büyük Salon'unda yapılan konserde, İl Müdürümüz Sayın Nail KIRMACI yaptığı konuşmayla, konseri tertip eden ve koroya katılım sağlayan il ve ilçe müdürlüğü personellerine ve koro şefine emeklerinden, konsere teşrif eden

tüm personele ve izleyicilere de katılımlarından dolayı teşekkür ettiler.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Semineri

Bakanlığımız Eğitim Yayın ve Yayınlar Dairesi ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı koordinasyonunda

2018 yılı içerisinde 81 ilde Bakanlığımız ilgili kurum ve kuruluşlarında görev yapan kamu görevlilerine yönelik 'Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Seminerleri' gerçekleştirilmesi planlanmıştır.

Bu kapsamda Samsun İl Müdürlüğümüz personeline yönelik 15 Mayıs 2018'de Ziraî Karantina Toplantı Salonu'nda eğitim semineri düzenlenmiştir.

Samsun Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü bünyesinde hizmet veren ŞÖNİM Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi Müdürlüğü'nde görevli sosyolog İlknur GÖBEL ve Mahmut Sami TEMİZ eğitmeni olarak görev almıştır.

**Gebe hayvanlarınıza son ayında 15 gün ara ile 2 defa
Septisemi aşısı veya Buzağılarımıza doğar doğmaz
Septisemi aşısı yapılmalıdır**

**Buzağılara doğar doğmaz tek kullanımlık
ped bardağa az miktarda tentirdiyot
doldurularak göbek kordonunu
bardaktaki tentirdiyotun içine daldırılması**

**Doğan buzağıya ilk 3 saatte mutlaka
canlı ağırlığının %5'i kadar
Ağız Sütü içirilmelidir**

SENİN BUZAĞIN

SENİN GELECEĞİN

SAMSUN TARIM FUARI 2018

4. Tarım, Hayvancılık ve
Teknolojileri Fuarı

SAMSUN AGRICULTURE FAIR 2018

4th Agriculture, Stock Breeding and Technologies Fair

26 Eylül - 30 Eylül 2018

www.tarimfuarisamsun.com

